

Kaj bomo praznovali jutri?

Skupno z vsem slovenskim narodom praznujemo letos že 24. obletnico oborožene vstaje proti okupatorju. Vsak kraj pa ima, seveda, še svoj praznik v spomin na dogodke iz prvih začetkov osvobodilnega boja. Gorenjska je s temi dogodki zelo bogata. To so navrgle posebne okoliščine, kajti tu in na Štajerskem je bil teror najhujši. Nacisti so pripravili posebne načrte za izseljevanje oziroma ponemčevanje teh pokrajin. Zato je bil odpor neizbežen. Hkrati pa je odpor pospešilo tudi politično razpoloženje v delavskih središčih — na Jesenicah ali v Kranju itd. z mnogimi stavkami in zborovanji. Osred. organizator tega gibanja je bil Stane Žagar in z njim Lojze Kebe, Jože Gregorčič, Tomo Brejc in vrsta drugih ideološko sposobnih in prekaljenih borcev iz Dobrave, Jesenic, Kranja, Trziča itd. Pod Žagarjevim vodstvom je bilo na pobočjih Jelovice vrsto sestankov in posvetov komunistov, zlasti tisto pomlad 1941. leta po okupaciji dežele.

Prva največja množična akcija, ki je bila tudi izvršena po načrtih na sestanku na Vodiški planini, je bila tako imenovana Kamniška vstaja 27. julija 1941 opolnoči. Nekaj

sto mladincev in mož je rušilo mostove, zažigalo sovražna skladišča in podobno. Čeprav je bila to v glavnem akcija ene same noči, je vendar imela močan odmev po vsej Gorenjski.

Niti teden zatem — 1. avgusta, je prišlo na Obranci (Mežaklja) nad Jesenicami do prvega oboroženega spopada med jeseniško partizansko četo in Nemci. Viktor Arzenšek in Ferdo Koren sta bila prva v boju padla partizana na Gorenjskem, Nemci pa so imeli še večje izgube. Ta dogodek praznujejo na Jesenicah kot svoj občinski praznik.

Prav isti dan — 1. avgusta je tudi Kranjska četa na Veliki poljani pod Storžičem izstrelila prvi strel na nacističnega izdajalca. (Praznik občine Kranj)

Takoj zatem so sledile obsežne priprave za napad na Begunje, kjer je bilo že kakih 300 zapornikov. Priprave je vodil Stane Žagar. Pod Storžičem sta se dve kranjski in trziška četa združile v Storžiški bataljon, na Jelovici pa jeseniška četa z drugimi skupinami v Cankarjev bataljon. Oba bataljona naj bi se v noči med 4. in 5. avgustom zbrala pri Begunjah in osvobodila zapornike. Zaradi ne-

izkušenosti v ilegalnem delu so Nemci izvohali za te priprave. Storžiški bataljon so razbili na Dobri. Hkrati pa so napadli tudi del te enote, ki je bil v Verbičevi koči pod Storžičem. Padlo je 8 partizanov. (Praznik trziške občine).

Tri dni zatem pa so Nemci z velikimi silami in celo z aviacijo napadli še Cankarjev bataljon na Jelovici. Na Kotliču (od takrat Partizanski vrh) je prišlo do polurnega, toda srditega boja. Cankarjev bataljon se je zatem reorganiziral v manjše enote.

S tem je bil v glavnem končan prvi del množičnih vstaj na Gorenjskem. Partizani so dobili prve izkušnje in se začeli načrtneje pripravljati na trajnejše in taktično bojevanje. Tako je že tisto jesen nastal nov Cankarjev bataljon. Sledale so

nove tako imenovane decembrske vstaje, ki so se končale z zgodovinskimi boji v Dražgošah od 9. do 11. januarja 1942.

Najprej so Nemce iznenadili v Nomenju z vstajo v bohinjškem in blejskem kotu 15. decembra. Dva dni pozneje se je dvignila Gornjesavska dolina. Uporniki so razorožili žandarmerijo v Dovjem, rušili mostove itd. Sledil je zvijačni vdor v škofjeloške zapore 21. decembra. Podobno kot v Nomenju in v Dovjem je zatem prišlo do vstaje še v Poljanski dolini. Cankarjev bataljon je narasel na okrog 600 mož, kar je takrat na Slovenskem pomenilo največjo partizansko enoto ter vodil 25. in 27. decembra hude boje z Nemci. (Škofjeloški občinski praznik)

(Iz arhiva dokumentov zbral in uredil K. Makuc)

ODKRITJE SPOMENIKA V DAVCI

Krajevna organizacija ZB NOV v Davci se že dalj časa pripravlja na proslavo 20 letnice osvoboditve. Marca leta 1945 je sovražnik zasedel Cerklje, ki je bilo središče osvobojenega ozemlja. Največja tragedija pa se je odigrala na Porezu, kamor so prišle partizanske enote 24. marca v jutranjih urah. Nemške zasede so se pred prihodom partizanskih čet dobro zamaskirale in imele vse bunkarje pod svojo kontrolo. Že proboji posameznih skupin iz bunkarjev so zahtevali ogromne izgube, v borbi, kjer je sodelovalo preko tisoč borcev, pa se jih je iz obroča prebilo komaj polovico. V spomin in počastitev 53 borcem, ki so v tej ofenzivi padli na Črnem vrhu in Porezu, bo dne 25. julija ob 10. uri na pokopališču v Davci odkritje spomenika.

Veliko srečanje nekdanjih zapornikov

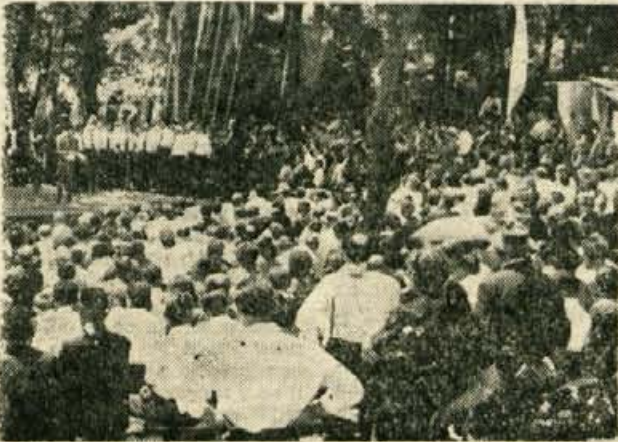
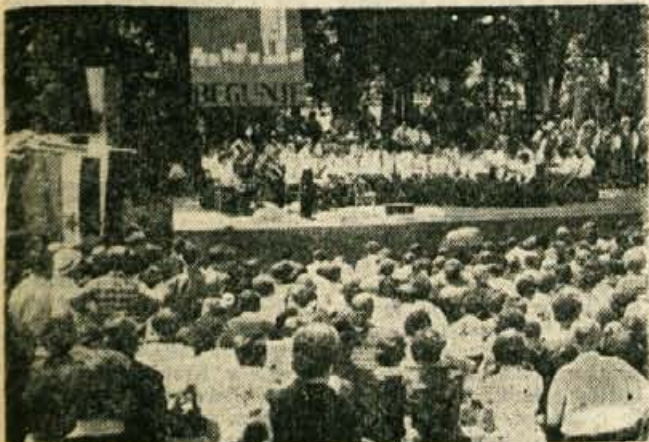
Za zaključek sedemdnevnega praznovanja ob dvajsetletnici osvoboditve je bilo v Begunjah v nedeljo, 18. julija veliko zborovanje, ki so se ga med drugimi udeležili nekdanji borci, zaporniki ter interniranci iz vse Slovenije. Navzoči so bili tudi številni prebivalci iz Begunj ter okoliških vasi. Med gosti so se zborovanja udeležili tudi predsednica glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšič, član izvršnega komiteja ZKS Boris Zihnerl, predsednik občinske skupščine Radovljica Franc Jere ter predstavniki občine Trzin in nekdanji borci garibaldinci, ki so se bojevali v sklopu 9. korpusa.

Zborovanje je začel sekretar občinskega komiteja Ra-

dovljica Ferdo Bem, za njim pa je spregovoril član izvrš-

nega sveta in poslanec Miran Košmelj. Med drugim je poudaril velik doleži, ki so ga prispevale osvobodilne enote v boju proti okupatorju na Gorenjskem. Iz Begunj, prelope gorenjske vasi, so nemški fašisti že v 1941 letu napravili kraj, v katerem je nad 12 tisoč zapornikov pretrpelo najhujše muke pred nemškimi nasiljem. Nad 800 se jih iz zaporov ni več vrnilo. Veliko pa so jih iz Begunj odpeljali v koncentracijska taborišča. Končno so Begunje dočakale 4. april 1945, ko so partizanske enote rešile iz zaporov 632 izmučenih ter izčrpanih zapornikov.

Za tem je spregovoril sekretar antifašističnega združenja AMPI Federico Vincenci, nekdanji komisar divizije Garibaldi. Izrekel je priznanje boju jugoslovanskih narodov za osvoboditev ter obsodil sodobni kolonializem ter imperializem v Vietnamu, v Kongu, v San Domingu in drugod. Zborovanje je pozdravil tudi predsednik občine Trzin. — J. B.

Po enotedenskih prireditvah v Begunjah je bila v nedeljo tam zaključna slovesnost in srečanje internirancev, kar vse je ob letošnji 20. obletnici osvoboditve dobilo še posebno obeležje.

Ve dni po soboti

IZJAVA HO SI MINHA HANOI — Predsednik DR Vietnam Ho Si Minh je izjavil, da se je vietnamsko ljudstvo pripravljeno boriti do popolne zmage, pa čeprav bi vojna trajala še dvajset let. To je Ho Si Minh povedal na proslavi ob 11-letnici ženevskega sporazuma o Indokini.

KONGRES ROMUNSKIH KOMUNISTOV

BUKARESTA — V Bukarešti se je v ponedeljek začel kongres romunskih komunistov. Na kongresu sodeluje več delegatov in tujih gostov. Zvezo komunistov Jugoslavije zastopa na kongresu sekretar Edvard Kardelj.

PREPREČEN ATENTAT V SAIGONU

SAIGON — Saigonska policija je preprečila poskus atentata na dosedanjega ameriškega veleposlanika v Južnem Vietnamu Maxwella Taylorja. Na cesto, po kateri bi se moral Taylor pripeljati, so položili mino.

NOVE POPLAVE

PRAGA — Novo deževje je zopet povzročilo poplave na Češkem. Reka Laba je narasla, da je njena gladina skoraj dvakrat višja od povprečne. Poplave pa so tudi v Venezueli, kjer je nad 1.000 ljudi ostalo brez strehe.

Povečanje števila gostov

V zadnjih dneh se je število stalnih gostov na Bledu precej povečalo. V sredo, 14. julija so jih zabeležili po hotelih, gostiščih, počitniških domovih in privatnih sobah že 2.478, prejšnji dan pa kar 2.520. Medtem ko so nekateri hoteli že precej zasedeni, je drugod še prostora, med drugim tudi v privatnih turističnih sobah. Dokaj dober je tudi obisk v campu Zaka, saj je gostov preko štiri sto

J. B.

Za večjo varnost koristnikov cest

Ker je prinesel temeljni zakon o varnosti prometa na javnih cestah mnogo novitet, so predavanja za pešce, kolesarje, motoriste in šoferje vseh vozil, še posebno važna. Kakor vsa ostala avtomoto društva ima tudi AMD Jesenice v programu predavanja o novitetah, ki jih je prinesel novi prometni zakon. Prometni strokovnjak kapetan Zdravko Petrič iz Ljubljane

je predaval v soboto o novih varnostnih zakonih v Podkorenu v ponedeljek pa v Čufarjevem gledališču na Jesenicah, nato pa še na Koroski Beli. Z organiziranimi predavanji želi AMD Jesenice seznaniti vse koristnike cest z novimi predpisi, ki jih je prinesel temeljni zakon o varnosti prometa na javnih cestah. — U.

Trdnjav generalov v Latinski Ameriki ni malo. V mnogih državah so se najvišje vojaške osebnosti utrdile na oblasti z diktatorsko roko. Takšen je tudi položaj v Ekvadorju, kjer junta admirala Jijona »vedri in oblači«
že več kot dve leti, ko je z vojaškim udarom leta 1963 zamenjala na oblasti umerjeno sredino. Toda vse kaže, da vlada vna admirala Jijona ne bo dočkala dolgega veka. Položaj v Ekvadorju se zadnje tedne naglo poslabšuje v škodo vladajočih generalov in admiralov. Dežela ob pacifičnem oceanu kipi od političnega vretja in vprašanje je samo časa, kdaj se bodo menjali vetrovi. Zrelost vojaške oblasti je nezadostna, da bi se lahko zadržala še dalj časa pri krmilu države. Čeprav Ekvador po svoji velikosti in politični pomembnosti ne sodi med najbolj izrazite vzore latinsko-ameriškega

Trdnjave generalov

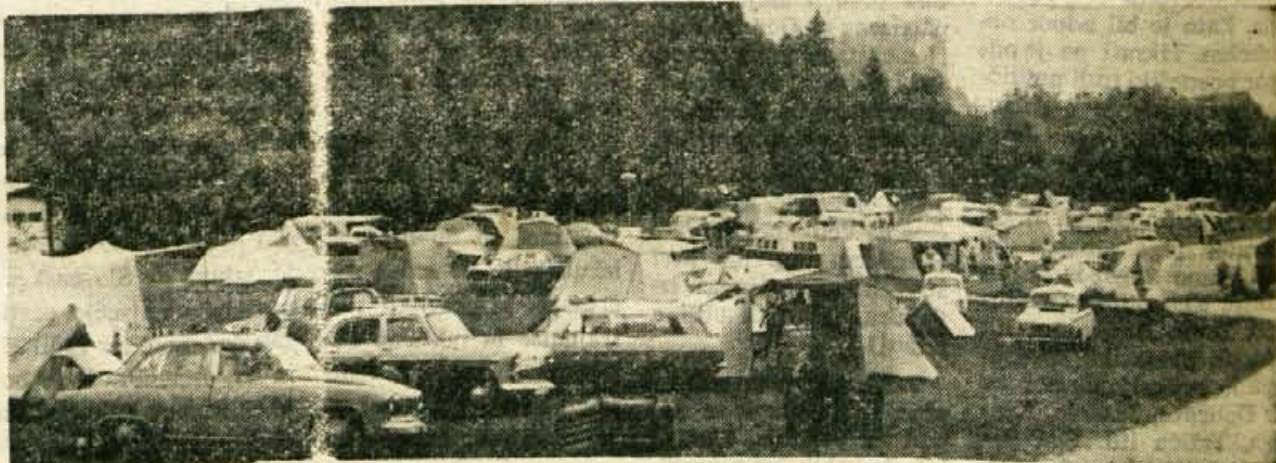
političnega življenja, pa so gospodarske in socialne silnice, ki vplivajo na politiko dovolj značilne za celoten latinskoameriški prostor. Ekvador je dežela z neverjetno hudo gospodarsko krizo in socialnimi razlikami v strukturi prebivalstva. To dvoje je pripomoglo, da se vojaška junta drži težko v sedlu in da jo bo slej ko prej iz sedla vrglo.

Po prevzemu oblasti pred dvema letoma je vojska napovedala nove čase in družbeno preobrazbo. Toda v teh letih se ni nič zgodilo, kar bi jo ovekovečilo med ljudmi. Diktatura sčasoma sama ni več zadoščala. Vojska ni bila sposobna izdelati sprejemljivega dolgoročnega gospodarskega na-

črta, ki bi ji podaljšal vek vladavine. Tako visi danes že na eni sami nitki. Položaj junte je toliko bolj kritičen, ker ji ves čas vladanja ni uspelo vzpostaviti zavezništva z najbolj desničarskimi političnimi silami v deželi. Tako se je znašla popolnoma osamljena. Dialog med desnico, ki ima v posesti močne postojanke nacionalnega gospodarstva, in junto je že dolgo pretrgan. Konservativna desnica, ki ima v rokah močne ključe, je zdaj prav tako nezadovoljna. Že dve leti raste nezadovoljstvo proti režimu admirala Jijona in moč oblasti, ki jo črpa samo iz vojašnice, se slej ko prej porazgubi.

Nezadovoljstvo v Ekvadorju je iz dneva v dan večje.

To nezadovoljstvo se kaže v dveh in načeh: v odkritih uporih, ki jih sedanja vlada s težavo duši z močnim političnim združevanjem vseh političnih strank v nacionalno patriotsko gibanje. Brez dvoma je, da prav to koplje sedanji diktaturi zaslužen grob. Vojaška junta je na upore in demonstracije grobo odgovorila. Pozapri so glavne politične voditelje, tanki so se pojavili na ulicah in nezadovoljstvo poskušajo zatreti s silo. Admiral Jijon je razglasil, da bo ostal na oblasti še 20 mesecev. Po prejšnjih zagotovitvah pa bi se morala vojaška oblast izteči v oktobru, ko so nameravali razpisati nove volitve. Vztrajanje vojske na oblasti je samo še prillilo olja v ogenj. Ljudje so prišli na ulice in leta 1963 pregnani predsednik Velasco Ibarra si v Buenos Airesu že pripravljala kovčke za vrnitev.

Poleg Sobčevega bajerja in nekaterih drugih krajev je camping Zaka ob Blejskem jezeru najprivlačnejši za tuje motorizirane goste. Zanimivo je, da je med morjem vozil težko najti koga z belo, jugoslovansko tablico

»Kovinar« in mednarodno sodelovanje

Kranjska tovarna tekstilnih strojev »Kovinar« se je med prvimi priglasila za sodelovanje z ustrežno italijansko tovarno. S firmo »Savio« Porderone je navezala stike že prej, novi italijansko-jugoslovanski kreditni sporazum pa ji omogoča, da zamisli o sodelovanju uresniči.

Tovarni »Savio« in »Kovinar« si bosta izmenjavali posamezne dele za tekstilne

stroje tako, da bo vsaka izdelovala to, kar je v svojih pogojih sposobna bolje in ceneje narediti. Posebna vrednost takega sodelovanja je prav gotovo v tem, da se bo naša tovarna takoj srečala z razmerami dobro vpeljne strojne proizvodnje in zahtevnega trga. V »Kovinarju« se zavedajo, da bo začetek težak, vendar so se zavestno odločili za vse napore, ki jih je lahko po najkrajši poti pripeljajo na trdna ekonomska tla.

Znano je, da se je »Kovinar« razvil iz majhne remontne delavnice. Pred 10 leti so v njegovih prostorih naredili prvi nov stroj, lani pa so začeli z organizirano serijsko proizvodnjo. Kljub temu, da je to manjša tovarna,

letošnja proizvodnja bo predvidoma dosegla vrednost 625 milijonov, je le malo jugoslovanskih tekstilnih tovarn, ki ne bi imele njenih strojev. Tako je kolektiv »Kovinarja« opremlil s križno navijalnimi stroji in s stroji za barvanje tovarno »Knežepolka« v Bosanski Dubici, tovarno »Emir Durak« v Djakovici, Beogradski pamučni kombinat in druge. Dve alžirski tovarni imata celotni sestav Kovinarjevih križno previjalnih in pergledovalnih strojev. Naročila prihajajo tudi s Češke in Indije, za nova naročila pa se dogovarjajo na Poljskem, Madžarskem, v Grčiji in drugod.

Kolektiv Kovinarja se temeljito pripravlja na nove pogoje gospodarjenja. Teh priprav seveda ni mogoče ločiti od prizadevanj, ki tarejo že nekaj let, vspodbudili pa so jih dokaj neugodni pogoji, ki spremljajo razvoj te gospodarske organizacije. V to-

varni so že pred dvema letoma izločili vse postranske dejavnosti. Tesno sodelujejo s sorodno tovarno TOSO, ki izdeluje stroje za čevljarstvo in industrijo. Okrepili so razvojno službo, štipendirajo pa kar 7 bodočih strojnih inženirjev, pravnik in 2 ekonome mesta. Pravkar analizirajo delovna mesta, da bi lahko spremenili strukturo zaposlenih v korist produktivnih delavcev.

Prijetno bivanje

Skupini mladincev iz Oldhama in La Ciotata je pred kratkim sprejel tudi predsednik občinske skupščine Martin Košir. Udeležencem občinske skupine je zaželel prijetno bivanje v Kranju, v krajšem prijateljskem razgovoru pa so se pogovarjali o nadaljnjem sodelovanju Kranja z obema pobratenima mestoma.

A. 2.

Kako smo gospodarili v prvem polletju letošnjega leta

Več narejenega kot plačanega

V letošnjem prvem polletju je zabeležilo gospodarstvo kranjske komune nove uspehe. Po podatkih oddelka za gospodarstvo občinske skupščine Kranj se je v letošnjem prvem polletju povečala plačana realizacija v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta za 21,9 odstotka, dočim so se povečali nominalni osebni dohodki za 29,5 odstotka, če primerjamo prvih pet letošnjih in lanskega leta mesecev.

Kljub takšnim porastom v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta pa zaostaja letošnja plačana realizacija kar 8,4 odstotka za vrednostjo, ki jo je predvideval letošnji družbeni plan za prvo polletje. Delno je bilo to zaradi pomanjkanja reproductivnega materiala in nižje proizvodnje, delno pa zaradi tega, ker so podjetja precej svojih izdelkov izvozila — zlasti v juniju, niso pa še prejela ustreznih plačil.

Zanimivo je, da se je sicer zaposlenost v letošnjem prvem polletju v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta povečala za 3,2 odstotka, ostala pa še vedno za 7 odstotkov pod planiranim obsegom. Poraste so zabeležili v industriji, prometu in zvezah, v gozdarstvu, kmetijstvu, trgovini, gostinstvu in obeti, padce pa v gradbeništvu in komunalni dejavnosti.

V obdobju od januarja do maja letos so se nominalni dohodki povečali za nekaj manj kot tretjino, če primerjamo isti čas lanskega leta. Žal pa so se junija letos povečali življenjski stroški v primerjavi s letom 1964 kar za 15 odstotkov!

Med industrijskimi podjetji so bili v letošnjih prvih petih mesecih najvišji povprečni osebni dohodki v Exotermu, kjer je odpadlo vsak mesec na enega zaposlenega 69.239 dinarjev. Sledijo pa Elektro gospodarstvo z 68.442 dinarji, Standard z 62.011 dinarji, IBI z 61.063 dinarji, Sava z 58.381 dinarji itd. Najnižji pa so bili v Lesni industriji s 44.323 dinarji in v Iskri s 46.420 dinarji. Pri prometnih podjetjih so bili najvišji v PTT Kranj s 64.521 dinarji in najnižji v Cestnem podjetju z 51.151 dinarji. V kmetijstvu prednjači Kmetijsko živilski kombinat Kranj z 59.724 dinarji, najnižji pa so bili v KZ Cerklje s 46.076 dinarji. Pri trgovskih podjetjih so zabeležili v Vinu povprečni osebni dohodek 60.301 dinar, najnižjega pa v Kurivu z 51.115 dinarji. Med obrtnimi podjetji prednjačijo Elektrotehnično podjetje s 63.348 dinarji pred Kovinsko-obrtnim podjetjem z 58.432 dinarji. Najslabši pa so bili v tej skupini povprečni osebni dohodki v Brivsko-frizerskem salonu s 44.016 dinarji in v Tapetništvu s 46.366 dinarji.

Sploh najvišje povprečne

osebne dohodke so zabeležili v prvih petih mesecih tega leta v Projektivnem podjetju s 113.253 dinarji pri skupini gospodarskih organizacij, najnižje pa v Domu na Krvavcu z 32.576 dinarji. Pri negospodarskih organizacijah pa so zabeležili najvišje povprečje v Službi pravne pomoči Kranj s 123.615 dinarji ter v Zavodu za organizacijo dela Kranj s 106.877 dinarji, najnižje pa v vrtcu Tatjane Odrove s 40.485 dinarji.

Gospodarski uspeh jim priznavajo...

Komunalno podjetje na Jesenicah skrbi za snago, vzdržuje kanalizacijo, vrši nizke gradnje, čisti in vzdržuje ceste ter opravlja pogrebno službo. Za izvajanje teh del imajo enoto za transport in strojni oddelek, delavnico za cementne izdelke, mizarsko, pleskarsko in kovaško delavnico. Zaradi pomanjkanja sredstev za vzdrž. komunalnih objektov, so vrtinarstvo ukinito. Komunal. podjetje je ukinito utemeljilo s tem, da je bilo letnih naročil za vzdrževanje parkov in nasodov komaj za 40.000 din in zato vrtinarstvo ni bilo rentabilno. Čeprav je bilo za vzdrževanje in čiščenje cest lani več sredstev kot prejšnja leta, jih je bilo za normalno urejanje še vedno premalo.

Da bi podjetje lahko rentabilno poslovalo, so razširili

Zelo ugodni polletni rezultati

Gospodarstvo radovljiske občine je v letošnjih prvih šestih mesecih zabeležilo zelo ugodne rezultate. Letošnja polletna vnovčena realizacija je v primerjavi s lanskega leta v enakem obdobju najboljša v trgovini — za 40% je povprečno večja.

Vnovčena realizacija v industrijski proizvodnji je povprečno večja od lanskega leta v prvih šestih mesecih za 21 odstotkov, izstopajo pa »Elan« Begunje (povečanje za 108%), »Plamen« Kropa (za 39%), »Veriga« Lesce (za 11%) itd.

V letošnjih rezultatih gostinstva v prvih šestih mesecih je že opaziti dobro zimsko turistično sezono (Bohinj) in prav tako dober začetek letne

sezone. Gostinstvo je povprečno povečalo vnovčeno realizacijo v prvem polletju za 63%. Najbolj vidno izstopajo hotel Zlatorog v Bohinju (136%), hotel Toplice na Bledu (94%), hotel Jelovica Bled (76%) in hotel Pod Voglom v Bohinju (46%), pa tudi gostišča so povečala vnovčeno »Sukno« Zapuže (za 61%), realizacijo od 30 do 50 odstotkov. —t

svojo dejavnost na ta način, da so prevzeli večja investicijska dela. S postopnim uvažanjem mehanizacije in boljšo organizacijo dela so v letu 1964 dosegli nadaljnji zelo hiter porast čistega dohodka. Tako so lani nabavili bager, kamion za smeti, dva tovornjaka prekučnika, traktor s prikolico, cestni valjar, vibronabijač in druga manjša orodja, za kar so dali 56 milijonov dinarjev. Letos pa so kupili še en tovornjak prekučnik, betonski mešalec, rezkalni in skobeljni stroj ter druge manjše naprave. To je vsekakor uspeh za komunalno podjetje, kateri pa se jim ne priznava v celoti, ker se jim očita, da na račun večje angažiranosti na večjih in bolj rentabilnih delih, niso izboljšali čistoče, boljše uredi-

li stranske ceste in olepšali videz mesta. Pri podjetju so nam povedali, da bodo sedaj tudi v tem pogledu lahko več naredili, ker bodo pri izvajanju obsežnejših del zaslужili več sredstev, katere bodo namenili tudi za orodje in stroje, s katerimi bodo bolj skrbeli za čistočo in za ceste. Če bo vse po sreči, nameravajo še to zimo kupiti manjšo »rolbo« za odstranjevanje in nakladanje snega.

Kar zadeva stranske ceste, bo zanje potrebno več sredstev, da se temeljito popravijo. Za današnji promet namerajo samo protiprašna prevleka ne zadostuje več. Za večjo čistočo pa nameravajo uvedti stimulativnejši sistem nagrajevanja in ustrezno okrepiti ekipe za ta dela.

B. B.

Pred novimi gospodarskimi ukrepi

Odkrito in konkretno

Razprave o novih gospodarskih ukrepih so čedalje živahnije in to ne le tiste uradne, marveč tudi »neuradne«, v neformalnih pogovorih med ljudmi. Številna vprašanja kažejo na veliko zanimanje ljudi za procese, ki jih bo spodbudila reforma. Pri tem ni opaziti, da bi posamezne delovne organizacije in posamezniki obravnavali le tisto, kar je pomembno zanje. Debatte kažejo na prizadetost — in včasih celo za skrbljenost — naših delovnih ljudi za nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj sploh. Vsi čutijo, da se marsikaj mora spremeniti, tako v sami proizvodnji, kot tudi v odnosu do proizvodnje.

VPRAŠANJE: Ali bodo tudi po uveljavitvi novih ukrepov posamezni člani CK in poslanci letali na izvršni svet in tam skušali izposlovati ugodnejše pogoje za posamezna podjetja?

ODGOVOR: Taka in podobna vprašanja so precej pogosta. So sicer nekolikantna piska, a vendarle povsem v redu, če upoštevamo, da mnoge spričo slabih izkušanj iz preteklosti skrbi, da bi spet izkleme ne popočile (dobrega) pravila.

Posledica kopice ukrepov, ki jih bo sprejela skupščina

v okviru uveljavljanja gospodarske reforme, bo med drugimi bistvena osamosvojitve delovnih organizacij. Ne bo torej več toliko možnosti, da bi državni organi in politične organizacije neposredno vplivale na gibanje gospodarstva in na gospodarjenje. Zato so že ukiniti družbeno investicijski skladi, zato bodo podjetja tudi oproščena prispevka iz dohodka itd. To pomeni prenos razširjene produkcije v delovne organizacije, v roke neposrednih proizvajalcev. Prav na področju investiranja pa je največkrat prihajalo do raznih državnih in političnih intervencij.

Za take intervencije pa so družbeno politične organizacije morale imeti materialno osnovo, ki v preteklosti ni bila majhna, oziroma je bila prevladujoča. V rokah družbeno političnih skupnosti je bilo n. pr. 1955. leta 78% vseh sredstev, ki smo jih porabili za investicije, leto kasneje 61%, a 1964. leta spet 75%!

Seveda bi bilo nerealen pričakovati, da bodo novi ukrepi kar sami po sebi in čez noč dokončno odpravili možnosti za podobne intervencije. Medsebojni odnosi družbenih faktorjev, ki delujejo na naš razvoj, niso premočrtni. Zato nekaj odlokov ne more idealno rešiti zadeve. Pomembno pa je vendarle, da se bi do reformi spremenili materialni odnosi. Če bo večji del sredstev obdržal tisti, ki jih je ustvaril, potem ni težko dojeti, da »letanje« na izvršni svet ne bo nikomur kdo ve koliko koristilo. Položaj podjetja, ki bo slabo poslovalo, s tem ne bo prav nič boljši.

VPRAŠANJE: Zakaj se vsak nov ukrep najprej zvali na gospodarstvo, medtem ko so negospodarske dejavnosti ne prizadete?

ODGOVOR: Zanimivo je, da se to vprašanje pojavlja precej pogosto, hkrati ko mnogi naglašajo, da za šolstvo, kulturo itd., dajemo premalo sredstev. Ker smo precej dolgo ali pa pre dolgo tretirali tako imenovano negospodarsko potrošnjo neodvisno od dejanskih možnosti naše nacionalne ekonomike, smo vcepili posameznikom v glave iluzijo, da je odločitev o tem, koliko bomo zgradili novih šol, bolnišnic, gledališč itd. povsem subjektivna, odvisna pač od dobre volje posameznika. Ta iluzija se je razrasla na praksi, ko so sredstva v večini stekala v proračune, in od tam po osebni oceni razporejala v manjši meri nazaj v gospodarstvo, v večji meri pa v splošno potrošnjo. Preveliko prelivanje sredstev pa je onesposobilo prav gospodarstvo, da bi se hitreje razvilo in tako ostvarilo večja sredstva za negospodarske dejavnosti. Zato bo verjetno, vsaj v prvem obdobju, razvoj posameznih dejavnosti nekoliko počasnejši, kar pa, seveda, ne pomeni merilo za vse, zlasti ne za šolstvo.

VPRAŠANJE: Razen prispevka iz osebnega dohodka in obresti na poslovni sklad,

dobivajo družbeno politične skupnosti tudi druga sredstva delovnih organizacij. Tako n. pr. s prispevkom vodnim skupnostim, prometnim podjetjem, zbornicami in podobno. Ali se bo tudi tu kaj spremenilo?

ODGOVOR: Razen prispevka prometnim podjetjem, vsi navedeni prispevki bremenijo poslovne stroške delovnih organizacij. Z novimi ukrepi pa želimo med drugim tudi zmanjšati stroške »očistiti« vseh tistih dajatev, ki ne prispevajo (vsaj posredno) k povečanju proizvodnje in samo zmanjšujejo dohodek. Ni dvoma, da bo to mož doseči tudi z zmanjšanjem (ali celo ukinitvijo) prispevkov, ki jih navajate. Treba je doseči neposredne pogodbene odnose med gospodarskimi podjetji in organizacijami, ki so jim ti prispevki namenjeni — brez posredovalcev. Osnova za te odnose in dajave bi naj bil izključno ekonomski interes. Dostojno pri razpravi o reformi ti prispevki dejansko ostali ob strani, kar pa ne pomeni, da tudi tu ne bo prišlo do določenih sprememb. Kar zadeva prispevek za vozne olajšave bo ukinjen s 1. januarjem prihodnjega leta.

Obisk v škofjeloški tovarni »Gorenjska predilnica«

Poudarek na sintetičnih vlaknih

Gorenjska predilnica v Škofji Loki ne pričakuje s strahom novih gospodarskih ukrepov. Že v sedanjem delu je v primerjavi z ostalimi podjetji te stroke dosegla visoko produktivnost, le premajhna specializacija (v primerjavi s svetovno proizvodnjo) jim še onemogoča, da bi se pridružili produktivnosti v razvitih deželah.

V prilaganjanju na nove gospodarske ukrepe poudarjajo, da so naredili prve korake že pri omejevanju oz. odlaganju investicij. Odložili so vsa investicijska dela, ki niso nujno potrebna in so tako sredstva za investicije skrčili od 120 na 40 milijonov.

Tudi v tej tovarni je prišlo do delnega zmanjšanja zaposlenih. Potreba po tem se je pokazala predvsem v »režijski grupi«. Podjetje je večini preskrbelo novo zaposlitev. Računajo, da bo število zaposlenih v tej skupini od prejšnjih 58 padlo na 27 ljudi. To skrčenje v največji meri narekuje prav omejevanje investicij. V tovarni bodo ostali le tisti, ki so potrebni za vzdrževanje strojev.

Pred kratkim so »odprli meje med ekonomskimi enotami«. Do tedaj so EE samostojno sprejemale in odpuščale delavce, sedaj pa centralna komisija pri delavskem svetu skrbi za preusmerjanje na proizvodna delovna mesta. Že v začetku leta so sprejeli sklep, da ne bodo sprejemali več novih delavcev. Do sedaj je bila praksa, da so držali rezervno delovno silo. Računajo, da bodo po novem imeli zaposlenih 660 (prej 690) ljudi, seveda z izkoriščenimi notranjimi rezervami.

V tovarni poudarjajo, da je v jugoslovanskem merilu nujna specializacija. V sedanjih pogojih delajo vse predilnice v državi vse vrste in vse številke preje. Pri nekaterih številkah se dela z izgubo zaradi delegiranih cen. V pogojih svobodnega trga bi verjetno podjetja kmalu našla skupni jezik ter se preusmerila v

ožjo stroko, o čemer so se do sedaj že več let neuspešno dogovarjali.

V Gorenjski predilnici že več let preusmerjajo proizvodnjo na izdelovanje umetnih vlaken. Sedaj imajo že polovico proizvodnje preusmerjene v tej smeri. Usvajanje proizvodnje jim ne pomeni več problema, temveč

jim je največji problem tržišče.

V sedanjem sistemu določanja cen je prišlo zaradi visokih carin velikokrat do večjih anomalij. Tak problem je nastal tudi s carino za uvoz materiala za sintetične tkanine. Tako imamo v naši državi zaradi tega primer, da so sintetične tkanine dražje od naravnih.

Pred uvedbo novih gospodarskih ukrepov za sedaj še ne morejo razpravljati o gibanju osebnih dohodkov. Problem stimulacije so trenutno rešili na ta način, da so za-

jeli čim manjše proizvodne enote, ki razpolagajo z določenimi sredstvi za osebne dohodke. Vprašanje same enote pa je ali potrebuje res npr. 8 delavcev ali pa jih je za to delo dovolj 5. Na ta način bodo najlažje odkrili notranje rezerve v zaposlenih. To svoj ugotovitev utemeljujejo takole: Sto delavcev lahko živi enega, ki ne dela oziroma ni potreben — dva delavca pa ne bosta niti mogla niti hotela živeti tretjega, ki jima pri delu ne bi bil nujno potreben in bi imela zaradi nje- ga manjše osebne dohodke.

»Mladina, tudi v obrti je tvoja bodočnost!«

Tak je naslov drobne knjižice, ki jo je pred nedavnim — ob zaključku šolskega leta — izdala Gospodarska zbornica SR Slovenije in katere namen je seznaniti mladino, starše in prosvetne delavce s pestrostjo obrtnih poklicev, nakazati možnost vključevanja v številne obrtne dejavnosti in opozoriti na pomembno vlogo obrti v našem gospodarstvu.

V knjižici je v kratkem uvodu poudarjena družbena in ekonomska vloga obrti. Predvsem je pomembna ugotovitev, da razvoj industrije ne vodi obrt v upadanje, temveč v njen nadaljnji razvoj, kajti obrt dopolnjuje industrijsko proizvodnjo z večjo izbiro blaga, razen tega pa vzdržuje številne nove tehnične predmete trajnejših potrošnih dobrin (motorna vozila, tehnični in gospodinjstvi stroji, radijski in televizijski sprejemniki itd.). Obrtna proizvodnja podjetja, ki so vedno boljše opremljena s sodobnimi stroji, so zelo primerna tudi za ko-

operacijo z Industrijo za izdelavo in dodelavo posameznih delov. Kapacitete so v obrti še vedno premajhne, čeprav naraščajo iz leta v leto. To se odraža predvsem pri zaključnih gradbenih obrtnih delih, kjer prav obrtna dela povzročajo prekomerna prekoračenja rokov dograditve. Zaradi nezadostnih obrtnih kapacitet morajo občani čakati po več tednov na kleparske, parketarjske, krovske, pečarske, slikarske, pleštarske, m'arske, ključavničarske, ročtarske in druge storitve in popravila. Tudi v avtomehaniški, urarski, optični, krojaški, šiviljski, elektroinstalaterski, vodovodno-inštalaterski, dežnikarski, knjigoveški, tapetniški in krznarski stroki ter za kemično čiščenje oblačil so čakalni roki dolgi.

Prav zato je obrtno dejavnost treba pospeševati. Prvi korak k temu so kadri, ti pa so obenem tudi glavni vzrok za zaostajanje obrti za naraščajočimi potrebami, ki jih prinaša s seboj višji osebni

in družbeni standard. V knjižici so zato navedeni pogoji za sprejem v uk (zahteva najsolska izobrazba), denarne nagrade in dopusti v času učenja, nakazana je možnost nadaljnega izobraževanja, zlasti pa je pomemben seznam nekaterih gospodarskih dejavnosti, ki se štejejo za obrti, zraven pa je označena še potrebna učna doba v mesecih in posebej še tisti poklici, ki so priložljivi tudi za žensko mladino. Zaradi nepoznavanja primernosti številnih obrtnih poklicev za učenje se ženska mladina namreč vključuje le v nekatere klasične »ženske« poklice (šivilstvo, krojaštvo, frizerstvo, pletilstvo), čeprav so zanjo primerne tudi mnogi drugi obrtni poklici (precizna mehanika, optika, urarstvo, radiomehanika, elektromehanična, tapetništvo, tkalstvo, krznarstvo, torbarstvo, slaščičarstvo, pekarstvo, zlatarstvo, graverstvo, pečatarstvo, ščetarstvo, moško frizerstvo, fotografiranje itd.).

V knjižici piše tudi, da bodo mladini nudili podatke o možnosti vključevanja v posamezne obrtne gospodarske organizacije ter jim svetovali izbiro poklica z ozirrom na nagnjenost, prirojenost in pogoje vsakega posameznika, zavodi za zaposlovanje delavcev. Tam torej mladi, ki ste končali osemletko, lahko najdete podrobnejša navodila.

-1

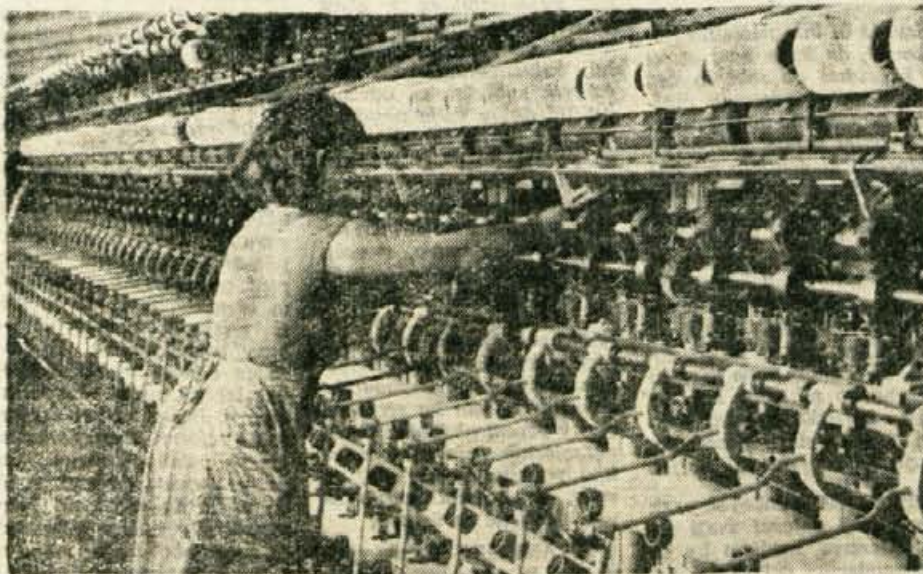
Šola v Žabnici

Kranj, 20. julija. — V četrtek ob 10. uri, ob priliki dneva vstaje in občinskega praznika, bodo v Žabnici odprli novo osnovno šolo. Šola je zgrajena na istem prostoru, kjer je stala prejšnja, ki je pogorela. Vendar pa je od stare šole ostal le tloris, vse ostalo pa je novo. To je prva šola v kranjski občini, zgrajena od samoprисpevitelj občanov in gospodarskih organizacij, za katerega so se občani odločili na referendumu za gradnjo nekaterih šol v kranjski komuni.

Nova šola ima štiri učilnice in bo pouk v njej sam dopoldan razen enega razreda, ki bo imel pouk še popoldan. V novi šoli bo omogočeno celodnevno varstvo šoloobveznih otrok in bodo otroci lahko ostali v šoli ves dan. Ob šoli so za ves učiteljski kader zgrajena tudi nova stanovanja in je tako rešen tudi ta problem. A. Z.

Priporočila delovnim organizacijam

Občinski komite ZKS v Radovljici je v četrtek prejšnjega teden razpravljal o vlogi komunistov v sedanjih ekonomskih procesih v delovnih organizacijah in sprejel s tem v zvezi nekatera priporočila. V njih so poudarili, da se morajo člani ZK v največji meri angažirati pri koristenih sistemov delitve v delovnih organizacijah, kajti marsikje zanemarjajo notranje delitve in nagrajevanje za delo. Razen tega se morajo komunisti prizadevati za intenzivnejše izkoriščanje obstoječih kapacitet in za racionalnejše gospodarjenje s sploh. V priporočilih je poseben poudarek tudi na izobraževanju. Slabi kvalifikacijski strukturi zaposlenih in prevelikem številu zaposlenih z nedokončano osnovno šolo bo treba napovedati boljše. Po statističnih podatkih je kvalifikacijska struktura zaposlenih v gospodarstvu radovljiški občini v višini delovnega povprečja, vendar slabša kot npr. v občini Kranjska, ki pa ima bolj izrazito agrarni značaj. Visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev je v radovljiški občini 47,3 %, v jeseniški 50,9 %, v kranjski 49,8 %, polkvalificiranih in nekvalificiranih pa v radovljiški občini 30,5 %, v jeseniški 26,3 % in v kranjski 27,9 %.

Gorenjska predilnica je edina tekstilna tovarna v Sloveniji, ki izdeluje »kodravko«

Ob krajevnem prazniku Bleda
čestita svojim občanom
GRAND HOTEL TOPLICE BLEDA

5 vprašanj - 5 odgovorov

Tokrat je postavil svojih pet vprašanj **IVAN VIDIC** iz Podnarta, zaposlen pri LIP Bled, žagarski obrat Podnart. Je predsednik krajevne skupnosti v Podnartu in že več let aktiven družbeno političen delavec na terenu.

Tudi ostale bralce **Glas** vabimo, da sodelujejo v naši rubriki in tako sami neposredno javno nakazujejo probleme ali podarjajo uspehe. Tako bo rubrika resnično postala tribuna javnega mnenja.

Slabo skladišče

VPRAŠANJE: Center Podnarta ni najlepše urejen. Temu je krivo zanemarjeno skladišče kmetijske zadruge Jelovica iz Radovljice. Zanima me kdaj in kako namerava zadruga rešiti problem tega skladišča.

ODGOVOR: Na vprašanje je odgovoril v. d. direktorja Kmetijske zadruge »Jelovica« Radovljica ing. Anton Černe: »Omenjeno skladišče ne kazni samo zunanje videza Podnarta, ampak tudi kot skladišče za zadrugo ne ustreza. Stavba je bila nekoč hlev, zidovi niso izolirani, streha je dotrajana, tako da se vskladiščeno blago rado kvari. Zato je zadruga že pred časom sklenila, da bo to stavbo podrla in za skla-

dišče uporabila stavbo na dvorišču gostilne, ki ji je bila v ta namen dodeljena. Ker pa je tudi ta stavba za skladišče premajhna, jo bo treba adaptirati in na ta način pridobiti še nekaj prostorov. Zaradi omejitve investicij letos ne bomo mogli realizirati načrta. Upamo pa, da bo to mogoče v naslednjem letu.«

Ali bo problem trgovine rešen?

VPRAŠANJE: Ze vsa leta po vojni je v Podnartu velika potreba po gradnji novega, sodobnejšega trgovskega lokala. Sedanji prostor namreč nikakor ne ustreza potrebam kraja. Čeprav so bili načrti že izdelani, do preureditve oz. novogradnje ni prišlo. Radoveden sem kdaj bo zgrajen ta prepotrebni trgovski lokal?

ODGOVOR: Na to vprašanje nam je posredoval odgovor direktor trgovskega podjetja Specerija Bled tov. Jože Zupan:

Vsi potrebni načrti za preureditev trgovskega lokala v Podnartu so že izdelani, do realizacije pa doslej še ni prišlo samo zaradi neurejenih imovinskih vprašanj z lastnikom zgradbe, v kateri je sedanj lokal. Trgovsko podjetje Specerija Bled namerava namreč lokal odkupiti in ga temeljito preurediti, tako da bi kot samopostrežna trgovina ustrezal ne samo sedanjim, ampak tudi perspektivnim potrebam kraja. Kljub temu pa predvidevamo, da bomo z gradnjo jeseni začeli, če se bo le krajevna skupnost Podnart uspešna sporazumela z lastnikom.

Nov vod na Prezrenjah

VPRAŠANJE: V vasi Prezrenje bo zgrajen nov vod električne napeljave, ker je sedanj povsem dotrajan. Že takoj na začetku pa se je stvar zapletla, ker ni bil dosežen sporazum kje naj poteka trasa novega voda. Kako namerava investitor rešiti ta problem in kdaj bodo začeli graditi nov vod?

ODGOVOR: Na podlagi prioritete razporeda gradnje novih elektro energetskih objektov se je Elektro Kranj odločilo, da zgradi v letu 1964 povezavo med 10 KV daljnovidom Kranj-Lipnica in Kranj-Otoče. Gradnja tega daljnovoda bi omogočila tudi postavitev treh transformatorskih postaj: Prezrenje, Zaloše in Podnart.

Predstavniki Elektro Kranj so si ogledali zemljišče in izbrali najugodnejšo traso daljnovoda, tako glede na

čim manjšo škodo prizadetih in seveda ustrezno kulturnim zahtevam. Pri najugodnejši energetski rešitvi pa bi moral daljnovid potekati po terenu, kjer je večja površina sadovnjakov. Zato so pri ponovnem ogledu izbrali novo traso in to tudi predložili kot predlog za izdajo lokacijske odločbe. Trasa je že odobrena in lokacijsko odločbo smo že dobili.

Na podlagi te odločbe so projektanti Elektro Kranja izdelali projekt in zakoličili traso daljnovoda in trafostaje. Pri samem trasiranju pa so si kmetje sami skočili v las, ker jim ni in ni šlo v račun, da bo kakšen električni drog stal na njihovem zemljišču. Prišlo je celo do takih izjav, da jim je vseeno, če stoji drog na kakem zemljišču, samo da električni vodniki ne bi potekali nad njihovimi njivami.

Na tako nerazumevanje podjetje Elektro Kranj še ni naletelo.

Kmalu nato sta se dva lastnika zemljišč pritožila na Elektro Kranj, Republiški elektro-energetski inšpektorat in Občinsko skupščino Radovljica. Pri ločenih izjavah obeh tožilcev so bile podane netočne informacije. V take zadeve se pa naše podjetje ne namerava spuščati! Na drugi strani pa je bil podjetju poslan dopis s podpisom vseh ostalih vaščanov, da se z izjavami prejšnjih tožnikov nikakor ne strinjajo. Na koncu dopisa so celo dodali, da so pripravljeni neprijetni škodo prizadejati povrniti škodo prizadetim. Vendar kljub temu se stvar ni umirila.

Podjetje Elektro Kranj, ki se trudi, da zagotovi kvaliteto dobavo električne energije ne more pričeti prej z delom, dokler ni dosežen sporazum med samimi vaščani. Podjetje ima namreč projekt narejen, potrebno je le privoljenje lastnikov oz. v nasprotnem primeru razlastitev.

Odgovor nam je posredovalo podjetje Elektro Kranj.

Podnart - Besnica

VPRAŠANJE: Za Podnart in okolico bi bila velikega pomena gradnja ceste Pod-

nart-Besnica. Ta prometna žila bi bila zaradi bližine in vedno večjega prometa po glavni cesti, velika pridobitev za ves desni breg Save. Kdaj lahko pričakujemo, da bo cesta Podnart-Besnica zgrajena?

ODGOVOR: Na vprašanje nam je odgovoril predsednik skupščine občine Radovljica Franc Jere. Povedal nam je, da je bilo o gradnji ceste Podnart-Besnica govorjeno že ob sprejemanju proračuna občine Radovljica za leto 1965, da pa sredstev nikakor niso mogli zagotoviti. Radovljiska občina nima namreč v proračunu zagotovljenih niti potrebnih sredstev za redno vzdrževanje vseh cest, kaj šele za novogradnjo. Vseh cest III. reda je v občini 119 kilometrov in samo za redno vzdrževanje teh bi vsako leto potrebovali okrog 72 milijonov dinarjev — tega denarja pa ni. Prav zaradi tega bo občina v kratkem prepustila nekaj cest III. reda v vzdrževanje krajevnim skupnostim s tem, da jih bodo prekategorizirali v IV. razred. Razen tega bodo na nekaterih cestah Mrzli studenec-Gorjuše, Sport hotel na Pokljuki-Rudno polje, Nemški rovt-Rovtarica in Nemški rovt-Selška dolina-Soriška planina) opustili zimsko vzdrževanje (pluženje). Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev torej ni prišla in tudi za sedaj še ne bo prišla v poštev gradnja ceste od Podnarta v Besnico. V prihodnjih letih bo za to verjetno še manj možnosti, kajti z izgradnjo nove gorenjske magistrale bo sedanja cesta I. reda prepuščena lokalnemu prometu, stroški za njeno vzdrževanje pa bodo seveda precejšnji.

V radovljiški občini je tudi še veliko objektov, ki so — predvsem z ozirom na težko finančno situacijo — bolj nujni, predvsem novogradnje ali adaptacije številnih mostov (most preko Save v Podnartu prenese le dve toni obremenitve in je zaradi tega cesta Radovljica-Podnart-Kropa za težja vozila praktično neprehodna), pa delna ali temeljita rekon-

strukcija bohinske ceste, ki je zaradi gospodarskih interesov (turizem) mnogo pomembnejša itd.

Brez vodovoda

VPRAŠANJE: Dela pri novozgrajenem vodovodu v Podnartu še niso povsem končana. Tako rezervoar na Ovisšah nima urejenega odtoka, posamezne hiše pa nimajo vode. Tudi vas Rovte je še brez vodovoda. Zanima me, kako namerava Vodovod Kropa ta problem rešiti in kako je z njegovo samostojnostjo.

ODGOVOR: Karel Erjavec, upravnik Vodovodne skupnosti Kamna Gorica nam je dal naslednje pojasnilo: »V Podnartu dela na novozgrajenem vodovodu še niso dokončana, ker so v planu za leto 1965. Odtok iz rezervoarja na Ovisšah je pravilno speljan. Zaradi malomarnosti vaščanov, ki ob nalivih odtoka pod cesto ne očistijo, teče v tem času voda preko ceste. Da je v Podnartu in na Ovisšah več hiš brez vode, so to v večini lastniki, ki imajo lasten vodovod in niso pristopili k vodovodni skupnosti.

Ko smo zgradili glavni vodovod od Brezovice do Česnjice, vaščani v Rovtah niso hoteli prispevati svojega deleža za dograditev glavnega vodovoda še do vasi Rovte. Zato so v letu 1963 izpadli iz plana. Šele v letošnjem letu smo ponovno planirali dograditev vodovoda tudi v Rovtah. Vsa dela, planirana v letošnjem letu, bomo izvršili, če bodo podjetja v redu poravnala svoje obveznosti.

Glede samostojnosti Vodovodne skupnosti Kropa pa nam je predsednik Občinske skupščine Radovljica Franc Jere povedal, da je skupščina občine Radovljica že lani sprejela sklep o formiranju enega vodovodnega podjetja na tem področju, namreč o združitvi vodovodne skupnosti Kropa in vodovodne skupnosti Radovljica. Na občini je bila sestavljena tudi posebna komisija za prevzem osnovnih sredstev, vendar zaradi odločnega nasprotovanja upravniška vodovodne skupnosti Kropa do realizacije tega sklepa ni prišlo.

Zanemarjena lopa v središču Podnarta res ne sodi v to okolico in upravičeno čaka rešitve

Jeseniška uprizoritev Hlapcev pred dvatisoč obiskovalci v Begunjah

Drama brez konca

Vi, ki imate v srcih mladost in v pesti moč, vi glejte!

Na vaših plečih bo slonelo življenje.

Pretekli petek so igralci gledališča TONE ČUFAR z Jesenic uprizorili na begunjskem odru v okviru prireditve ob praznovanju dvajsetletnice Cankarjeve Hlapce. Delo je doživelo premiero v izvedbi jeseniških gledališčnikov v času dramske revije Slovenije pretekli mesec. To pot pa so se Jeseničani predstavili kakim dva tisoč gledalcem na letnem prizorišču v Begunjah. Z uprizoritvijo so gostje zelo uspeli, saj so kljub razmeroma zahtevnemu odskemu delu poslušalci sledili dogajanju na odru z veliko pozornostjo. Žal pa se je po četrtem dejanju ulil dež, tako da je velik del gledalcev bežal s prizorišča. Požrtvovalni igralci pa so pred nekaj sto preostalih poslušalcev nadaljevali tudi peto dejanje, vendar so ga morali zaradi premočnega naliva nekaj pred koncem prekiniti. Sicer pa so gledalci kljub temu dobili na predstavi zaokroženo podobo celotne zgodbe in Jermanove revolucionarne poti, ki se nekako konča prav s četrtem dejanjem.

TA ROKA BO KOVALA ŽIVLJENJE

Številnim gledalcem, ki zgodbe niso mogli spremljati do konca naj povemo, da peto dejanje pomeni nekakšen preobrat: iz splošne družbeno politične vsebine štirih dejanj se peto spremeni v osebno človeško dramo glavnega junaka Jermana, ki ga je duševno močno prizadelo dvojno spoznanje: da je pri svojih bojevitih prizadevanjih, pomagati človeku in preoblikovati njegovo naravo, ostal osamljen, zraven tega pa ga je nadvse potrla domneva, da je materi, ki jo je nadvse ljubil, s svojim revolucionarnim početjem in z nepopustljivimi nazori, skrajšal življenje. Ves je obupan in si celo sklone sam vzeti življenje. Mati pa mu na smrtni postelji odpušča. To dejstvo in spoznanje, da ga je Lojzka vzljubila nad vse, ga spet vrne v življenje. Kot pregna-

nec mora na Goličavo, revolucionarni boj pa prepusti kovaču Kalandru, predstavniku delavskega razreda z besedami: »Ta roka bo kovala svet... Vi, ki imate v srcih mladost in v pesti moč, vi glejte. Na vaših plečih bo slonelo življenje... Te pre-roške Cankarjeve besede so se tudi uresničile v naši ljudski revoluciji.

BOJ PROTI HLAPEVSKI NATURI JE NEPOMIRLJIV

Cankarjeva drama Hlapci razčlenjuje razmere v javnem političnem življenju prvega desetletja našega stoletja. Izšla je 1910. leta, uprizorili pa so jo prvič leta 1919 v Trstu in v Ljubljani. Avstrijska cenzura jo je zavoljo revolucionarnih misli prepovedala igrati. V njej Cankar ostro bica hlapčevsko naravo slovenskih intelektualcev, predvsem učiteljev, v času ko je zmagala klerikalna stranka. Del slovenskega razumnštva, ki je še pred zmago klera javno razglašal svojo naprednost, je sedaj na mah klonil in se obrnil po vetru pred župnikom, novim gospodarjem. Edina izjema je učitelj Jerman, ki je javno upal izpovedati svoje prepričanje in izreči prezir do nazadnjaškega klera. Izrekel pa je hkrati tudi bridko obsodbo hlapčevstva, ponižnosti, hinavstva in moralne neuravnovešenosti. Sam pa je ostal zvrzan, v značaju kremenit in neupogljiv navzlic preizkušnjam, ki ga čakajo. Toda kdo bo vzdržal spricho številnih težav: zapusti ga dekle, mati je nesrečna in bolehn, vrste somišljenikov se redčijo, kler je povsod razpredel vvoje mreže in zahteva brez-pogojno pokorščino. Zvesta mu ostaneta le še kovač Kalandar in učiteljica Lojzka.

CANKARJA JE POTREBNO STUDIRATI

Jeseničani so imeli pri študiju Cankarjevega dela težko nalogo. Ze sama izbira pa je zelo hvaležna in spodbudna, saj bi se morali k Cankarju še in še pogosteje vračati. In to prav zavoljo tega, ker šiba moralne zablode ljudi in nezazehlene lastnosti, ki sprem-

ljajo človeka in človeštvo zelo vztrajno, mu zavirajo hitrejši napredek in otežkočajo boljše sožitje ter kalijo iskreno družabnost. Cankar je še vedno zelo aktualen in celo s tem svojim delom, čeravno je v njem tudi precej družbeno zgodovinske dokumentarnosti.

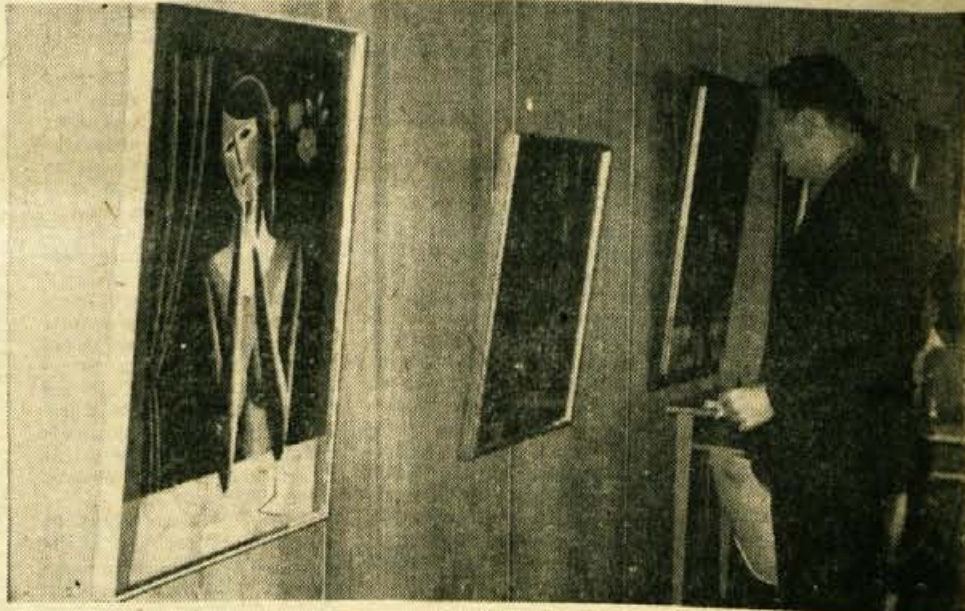
Režijo je imel v rokah BOJAN CEBULJ, hkrati pa je igral tudi vlogo Jermana. Torej je opravil v uprizoritvi resnično levji delež. Iz njegove režijske uresničitve je spregovoril Cankar. Da je dosegel to, pa ni bila lahka naloga. Potrebno se je bilo temeljito poglobiti v Cankarjevo delo, v njegovo svojstveno besedo in stil, ustvarjati je bilo potrebno situacije, ki so spregovorile resnično Can-

karjevo besedo in izrazile njegovo ost in misel. Pri študiju Cankarja se človeku vsiljuje vedno nova in nova spoznanja in odkritje njegovih fines in rafiniranosti v izpovedi. In zlepa temu poetu in mojstru ne prodreš dovolj v globino, da pri realizaciji njegovih misli, bodisi v režiji ali igri, oziroma recitaciji ne bi zanemaril katero od teh skritih izpovednih in stilnih fines in posebnosti. Za to je že treba temeljitega študija in vztrajnega dela.

PRIZNANJE JESENICANOM IN OBCINSTVU

Navzlic temu pa je jeseniška uprizoritev Cankarja dobro uspela, pri čemer imata zasluge režiser in celotni

zbor. Posebno priznanje naj izrečemo Jeseničanom za njihov velik in dragocen prispevek pri begunjskih prireditvah in sploh pri kulturnem osveščanju ljudi v radovljiski občini. Njihova vztrajnost, igralska vnema in sposobnost so dokaz, da od njih lahko pričakujemo še veliko. Tudi tisoči gledalcev, ki so spremljali njihovo umetniško besedo na begunjskem prizorišču, so z dneva v dan hvaležni in zadovoljni odhajali. Kakor Svejku, Shawu in sproščeni Avsenikovi melodiji, prav tako z zanimanjem so spremljali tudi Cankarjevo besedo. Zares, v največji meri je zasluga tisočev obiskovalcev, da so letošnje begunjske prireditve tako dobro uspeli. — Jože Bohinec

Tradicija poljanskih slikarjev — Ive Subica in Toneta Logondra je tudi na Blejski razstavi vzbudila zanimanje obiskovalcev

Celjski oder v Begunjah

V okviru begunjskih prireditve je v tem kraju gostovala v sredo zvečer dramska družina delavskega odra iz Celja s komedijo BERNARDA SHAWA »Pygmalion«. Na velikem prizorišču v naravi se je tudi to pot zbralo več kot tisoč obiskovalcev, ki so z

zanimanjem spremljali dogajanje na odru.

Gostje iz Celja so v režiji Toneta Zorka pokazali dobro, sproščeno in tekočo igro, polno duhovitih domislic in odrskega žargona. Na tej uprizoritvi so uredili tudi ozvočenje, kar je bilo igrati v prid,

saj na tako velikem prostoru ni mogoče drugače brez truda in težav spremljati odrski govor. Scena je bila kvalitetna in funkcionalna. Zanimivost za poslušalce je bil odrski govor z rahlim pri-zvokom štajerskega narečja. J. B.

OBIŠČITE JUBILEJNI XV. GORENJSKI SEJEM V KRANJU
od 30. julija do 10. avgusta

PO DVAJSETIH LETIH v Davči in Zalem logu

Vas s 27 km električnega omrežja - V Zalem logu bodo končno začeli graditi šolo

»Drugo nedeljo, petindvajsetega, se oglasila, bomo še kakšen kozarček češnjaveca zvrnili. Takrat bo slavje tu v Davči. Na pokopališču bomo odkrili spomenik 53 borcem, ki so padli v zadnji ofenzivi na Črnem vrhu in na Poreznu.«

Osemdesetletnemu Podgrivarjevemu očetu iz Davče s Franceljnom sicer nisva mogla obljubiti, da bova prišla, vendar — če bo le prilika — bova. Obljubila pa sva mu, da bova nekaj napisala o tem delu Seške doline, o Davči in Zalem logu, o tem, kako ti ljudje žive 20 let po končani vojni, o njihovem napredku v teh letih, o težavah — predvsem o napredku in težavah, kajti ti dve parizanski naselji nista več tisto, kar sta bili pred vojno ali takoj po njej, težave in problemi pa spremljajo napredek kot nujno zlo in kažejo le, da ljudje z vsem še niso zadovoljni, da želijo še več, še več cest med raztresenimi kmetijami, še šole, še asfaltirano cesto, še več mopedov pa avtomobilov, turistov...

Dobro voljo imajo ti ljudje in žuljave roke. Ni jim žal samoprispevkov v delu in materialu, da zgradijo tisto, kar v dolini, v mestu že imajo, že dlje, že tako dolgo, da so pozabili, koliko truda so v vse to vložili. V Davči so hoteli poslušati radio in zvečer, ko pozimi zavija veter po zasneženih senošetih in ko poietni postore še zadnja dela pri živini, brati časopise pri električni razsvetljavi, pa so v letih od 1957 do 1960 elektrificirali vso vas, vseh 74 hiš, v katerih je 81 družin s 302 prebivalcema. Kako težaven posel je bil to in kako čudna vas je Davča, o tem nam zgovorno povedo besede Ivana Prezija, Podgrivarja po domače:

»A veste, da je električno omrežje Davče dolgo 27 kilometrov?! Pa da je samo električnih drogov okrog 700?!

Ne, nisem vedel tega, zdaj pa vem tudi še, da je od prve do zadnje hiše v Davči, od Majdeleca do Bernada, dobre tri ure peš hoje, pa ne sprehoda, krepke hoje. Davča v resnici ni vas, ni strnjena aglomeracija prebivalcev in hiš, kot so to vasi

v pravem pomenu besede in tudi večja naselja; Davča — to je 70 ali nekaj več samotnih kmetij pa šola, gostilna, trgovina, cerkev. Izrazite samotne kmetije, daleč druga od druge, pa imajo enake skupne interese, želijo jih (ali so jih žutile) enake potrebe: stik z dolino, s svetom, želja za napredkom; vse to pa pomeni cesto, elektriko, časopise, tudi televizijo, avtomobile, mopede. Združeni v enotni vasi, z enotno vaško zavestjo, kot Davčarji, ne kot posamezni kmetje, so to lahko dosegli. Ne sicer še vsega, veliko pa že. Razen elektrike so leta 1961 dogradili cesto do Jemca, lani v decembru so jo podaljšali še skoraj do Podgrivarja, l. 1947 so začeli graditi šolo (prejšnjo so Nemci porušili) in jo dokončali 1961. leta, uredili so pokopališče itd. Zdaj so začeli z gradnjo nove trgovine, kajti dosedanja je le zasilo urejena na Jemčevem podu. »Dobij se pa v njej vse, to pa res. To je za našo vas nujno potrebno, da ni treba za vsako malenkost predaleč hoditi, v Zali log ali v Železnike.« Tako je poslovalnico trgovskega podjetja »Sora« Železniki brž pohvalil Peter Bernard, ki je s skupino mlajših fantov pravkar izkopaval temelje za novo trgovino.

Tisto pa, kar me je najbolj začudilo o Davči, sem zvedel spet pri Podgrivarju, ko smo sedeli v njegovi prijetno hladni in nenavadno veliki hiši:

»Naših Davčarjev je šla cela reč ven, posejani so povsod: na Jesenicah, v Skofji Loki, v Železnikih, Češnjici... Težkega dela nočejo delati, kljub temu pa ni kmetije, ki bi bila brez naslednika. Povsod je po eden ostal doma, da gara na tej skopli zemlji, da kosi senošet, da pospravlja les, ki pa je danes kaj malo vreden, pa da poprime, če je treba zgraditi kaj za vso vas.«

V Davči sta danes že dva osebna avtomobila, približno 15 motornih koles, precej več mopedov, trije televizijski sprejemniki, radijski sprejemnik skoraj v vsaki hiši, redkokdo je brez Glasa in Kmečkega glasa... Od 302 prebivalcev je 37 delavcev in uslužbencev, 116 kmetov in obrtnikov, 125 je otrok, gospodinj in za delo nezmožnih ljudi, 24 pa je upokojenec ali invalidov. Imajo svojo krajevno skupnost in občina jim je letos namenila iz proračuna 300.000 din. Zadovoljni so s tem, čeprav bi želeli več, predvsem pa bi zahtevali nemogoče, v roke pljunejo, pa je tisti dinar takoj vreden več, dva, tri, pet dinarjev, pa gre. Za trgovino bo na primer nekaj prispevalo trgovsko podjetje »Sora«, 5 milijonov dinarjev so vzeli posojila pri kmetijski zadrugi v Loki, ostalo pa bodo naredili sami. Vedo, kako je bilo takrat, ko so po vojni komaj kolovozno pot zgradili v dolino, pa še prej, ko tudi te ni bilo, pa ko so les splavljali kar po potoku, po Davči, in vejo, kako je zdaj, ko tudi težki tovornjaki lahko pridejo v te hribe. Zase delajo, za boljše življenje, za to, da bo njihov trud vsak dan manjši, navajeni so znoja in žuljev, vejo, da jim ne bo nihče ničesar podaril. Zaradi velike oddaljenosti od večjih krajev, zaradi specifičnih

problemov in potreb so njihovi interesi enotni, zato je njihova krajevna skupnost res živa skupnost, institucija, ki ni le na papirju, ki so jo lani zahtevali in dobili, ki jo zares potrebujejo, ki v njej in z njo živijo.

Zali log je povsem drugačna vas, res vas: v dolini je, ob cesti, strnjeno naselje, z nekaj manj hišami in prebivalci. V mnogih stvareh pa sta si vasi Davča in Zali log zelo podobni: obe sta daleč od občinskega središča, v obeh je bilo treba po vojni zgraditi mnogo novega, obe imata še zdaj mnogo težav, takih, ki zadevajo osnovne elemente sodobnega standarda, v obeh pa so ljudje enotni, kadar gre za odpravljanje teh njihovih težav, v obeh sami poprimejo za krampe in lopate in sekire, v obeh znajo iz skromnih sredstev, ki jim jih namenja država, napraviti objekte milijonskih vrednosti.

»Hočemo šolo pa ptaka« sta bila enotna predsednik krajevne skupnosti Zali log Janko Egart in član skupščine občine Skofja Loka Tone Zbontar, ko smo ob pivu načeli ta njihov dolgoletni problem. »Kot Jara kača se vleče že vse skupaj, ljudje hočejo denar nazaj. Ze leta 1960 smo začeli; odkupili zemljišče, kupili 40.000 kosov opeke, pripravili apno, ljudje sami so prispevali okrog 400 kubičnih metrov lesa, ki smo ga dali v razrez

in potem prodali, denar pa vložili na hranilno knjižico, tri načrte so nam že zavrnil — no, zdaj pa končno le kaže, da bomo nekaj zgradili, ampak ne šolo, pač pa kulturni dom. Vmeš se je namreč vmešal Zavod za spomeniško varstvo iz Ljubljane, ki ni odobril lokacije izven naselja in tudi ne prejšnjih načrtov. Vse hiše v Zalem logu so krite namreč s skrilom in imajo strma strešni naklon, taka pa naj bi bila tudi stavba, ki jo bomo — upamo — zdaj zgradili nasproti gostilne, tam, kjer zdaj propada gospodarsko poslopje, last kmetijske zadruge.«

Tako so sklenili na nekem sestanku konec lanskega leta. Citirajmo iz zapisnika kratke odlomek:

Zavod za spomeniško varstvo Ljubljana ni izdal pristanka k lokaciji izven gradbenega okolja, kjer je krajevna skupnost Zali log nameravala zgraditi šolsko poslopje. Izredno enotnemu naselju, ki je eno izmed redkih ohranjenih, ni ustrezal niti projekt niti lokacija, zato je bilo potrebno najti novo rešitev. Ze v preteklem letu je Zavod posredoval mnenje glede gospodarskega poslopja, ki stoji nasproti gostilni. Izredno markantno poslopje propada, streha pa se bo verjetno porušila. To mesto je izredno občutljivo in bi s porušenjem tu zazljala prevelika praznina, zato je Zavod odbil željo gostilničarja, da bi tu uredil teraso. S tem, da bi krajevni skupnosti Zali log tu omogočili zidavo kulturnega doma, bi hkrati rešili dvojne peticije vprašani. Projekt bi seveda moral ustrezati okolju. Pogoj sta strma streha in skalea kot kritina. Odborniki in člani krajevne skupnosti so po krajšem posvetovanju soglašali s predlogom.

Tako ali drugače z argumenti za in proti, Zali log bo končno vendarle počasi prišel do prostorov, kjer bo lahko tudi šola. Priznajmo, marsikje drugje bi že vrgli puško v koruzo. A. Triler

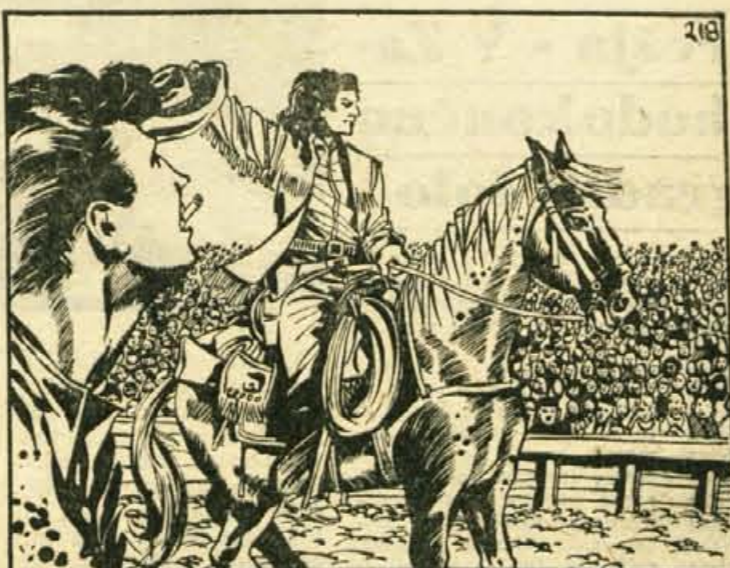

Tu bo stal kulturni dom v Zalem logu (Foto: Perdan)

217. Čeravno je Bill že sam čutil leta, tega ni hotel priznati, še manj pa je trpel, da bi ga kdo na to opozarjal. Zato je odbil nasvete prijateljev, ki so mu želeli samo dobro. Medtem se je pričela ameriško-španska vojna, a Billa ni nihče več klical. Ker se je postaral, ga več nihče ni potreboval — to je bil ozanj grenko spoznanje. Leto dni po končani vojni je bilo njegovo častihlepe utešeno in zopet je bil na vrhuncu slave in časti. V Omahu, kjer je bila pred leti prva predstava revije Buffala Billa, so odprli veliko razstavo Trans-Mississippi. Priredili so je v počastitev vseh borcev z zahodne meje.

218. Billovo Wild West Show, tokrat v izbrani postavi, naj bi ponovno uprizarili v mestu, kjer je nastala. Nebraska je 31. oktobra 1898 izkazala hvalečnost svojemu velikemu sinu. Pred premiero je Billa na čelu krdele jezdecov prijedli v areno. Ko je potegnil širokokrajnik z glave in pozdravil, je občinstvo vstalo — zbralo se je nad petindvajset tisoč ljudi — in ga pričelo burno pozdravljati. Bill je razjahal in se napotil proti loži, v kateri so sedeli stari granicarji in druge ugledne osebnosti. Guverner in razni odličniki so tega dne v svojih govorih prav posebno poudarjali velike zaslugе Buffala Billa.

219. Ko je bilo vse počeno, je prevzela Billa silna utrujenost, kakršne se nikoli ni poznal. Zdaj se je zavedal, da je prekoračil najvišjo točko in da se je pričel spuščati v dolino. Zelo je pogrešal vriega Salisburyja, ki je bil več popravil; umrl je 24. januarja 1902, dva dni pred Billovo posebnim odhodom na turnejo po Evropi. Vendar revija ni bila več takega uspeha kakor prvič. Zgube so bile iz dneva v dan večje. Bailey je medtem umrl in tudi njegovi dolgovci so padli mrtvega ramena. Sreča se je začela pošprigavati s človekom, ki ga je prej zavaljala skozi vse življenje. V Ameriko se je vrnil kot drug.

Nova verzija o smrti Daga Hammärskjölda

SAMOMOR V LETALU?

Ze septembra leta 1961, ko je na poti v Kongo strmoglavilo letalo tedanjega generalnega sekretarja OZN, so se pričela najrazličnejša ugotovanja o vzrokih katastrofe. Najrazličnejše verzije o tem dogodku je sedaj dopolnila nova verzija o samomoru Daga Hammärskjölda.

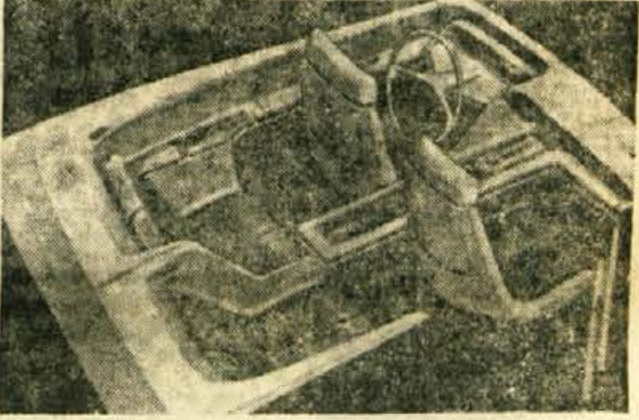
Ze septembra leta 1961, ko je na poti v Kongo strmoglavilo letalo tedanjega generalnega sekretarja OZN, so se pričela najrazličnejša ugotovanja o vzrokih katastrofe. Najrazličnejše verzije o tem dogodku je sedaj dopolnila nova verzija o samomoru Daga Hammärskjölda.

Dva spremenivalca sta hotela med poletom odvreti eksploziv iz aviona. Prišlo je do prerinjanja med njima in generalnim sekretarjem. Narednik trdi, da je takrat Hammärskjöld streljal na oba spremenivalca in nato sebe ustrelil v glavo. Nekaj trenutkov kasneje je prišlo do strahovite eksplozije...

Letališče za Luno

Ameriška uprava za vesoljske polete (NASA) pripravlja na 35.000 hektarjih zemlje na otoku Merritt zahodno od Cape Kennedy novo ogromno letališče za vesoljske polete. Stroški bodo znašali milijardo dolarjev.

Avtomobil prihodnosti

Izdelali so ga v Ameriki, seveda ne za vsakdanjo uporabo, ampak za sanjače. Avtomobilski proizvajalci so hoteli prikazati opremo avtomobilov prihodnosti. V avtomobilu je veliko pripomočkov za voznike. Namesto ogledala za zadaj je posebna televizijska kamera, ki kaže na majhnem ekranu cesto za voznikom, v avtomobilu so še telefon, majhen bar, stekla, ki pri močnejši svetlobi potemnejo in obratno, skratka, vse kar si lahko samo predstavlja današnji voznik.

HUMOR • HUMOR • HUMOR • HUMOR • HUMOR • HUMOR • HUMOR • HU

MAŠČEVANJE

Slavko se je Andreju zamiril. Ne do smrti, kaj reče, a vseeno kar precej. Po sredi so bila neka dekleta in Andrej se je zaklel, da ne odneha, dokler se Slavku pošteno ne maščuje. V mislih seveda ni imel nekaj zahrbitnega in podlega, kajti fanta sta bila navsezadnje še vedno prijatelja in povrh še oba vojaka iz istega voda in iste spalnice. Torej nekako tovariško maščevanje, bolj sala kot kazen.

Trgovina z bedo

V tako imenovanem tuberkuloznem skandalu bi se moral pred nekaj dnevi pred rimskim sodiščem zagovarjati širše ugledni obtoženci: šef inštituta za socialno oskrbo, zdravnik prof. Aliotta, njegova sodelavca dr. Samnaro in dr. Catasta ter glavni knjigovodja La Porta.

Misli

Tudi slonovo kožo predere s trupe. Pri ljubezni odpravo pravilo, da ti teta ustvarja kvaliteto. »Voda ni dobra niti za v čevljev, dejal in popil še en onjak. Po kani noči je spil cel liter — vode.

Kako dvigniti stori'nost dela?

Dolga, dolga doba učenja na napakah v gospodarstvu pravijo je za nami. Z novimi gospodarskimi ukrepi hočemo oziroma moramo doseči več kot samo storilnost, vrednost dinarja in stabilnejše cene! Doseči moramo popolnoma nove oblike gospodarjenja, uvesti novo kvaliteto, vnesti novo organizacijo dela itd. Vključiti se moramo v evropsko delitev dela, dvigniti proizvodnjo, jo poceniti, izboljšati njeno kakovost, predvsem pa je treba dvigniti storilnost dela, v tem naj bi bila tudi naša rešitev in naš napredek...

A čemu bi bil potre, On bo dobaviti papir, da bo lahko začel. Tudi pri Rosensteinih zameno. Mogoče sta Rosensteinova odšla. Ne, tudi v kavarni ju ni. Zakaj si tako zamišljen? ga v družbi z gospo Türöková. Pove, da je Herrgoutha zadela. Ta dan ne gre delo nikomur. Herrgoutha zadelo bože, hromi po preokrotani noči. Boli ga glava. Sprekane noči. Ne misli toliko na časopisom. Ze zjutraj navsezgodaj neprespani noči razjedajočih skrbi. Ne da bi ga povabila v stanovanje. Ko ji je povedal, in da mora nujno govoriti z Rosen...

MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA

tiskanje časopisa, je zrasla pred njim kakor Sokratova Ksantipa. Njen pičli obraz z izbuljenimi očmi je postal podoben razjarjeni kokoši. Zajela je zrak v svoje ploške prsi in zakokodakala, da lahko gre, če je prišel zaradi časopisa. Moževih neumnosti ne bo podpirala, saj ni nora, da bi pustila možu zapraviti premoženje, ki je njeno. Kaj pa je njen mož? Navaden prodajalec, ki ni ničesar prinesel k hiši. Ni prvič, da so mu rojevali po glavi neumni načrti. Ze pred petnajstimi leti je povabil k sebi skupino neznanih pesnikov in pisateljev. Občutil jim je, da bo zanje ustanovil revijo in založbo. A mu je že takrat rekla, da je premoženje njeno in ne njegovo, tistim mladim ljudem pa pokazala vrata. In če jih je pokazala ljudem, ki so bili nekaj, jih bo pokazala tudi njemu. Ne pustila, da bo mož zapravil denar za druge. Tudi nič je ne briga, kaj je Rosenstajn obljubil. Povedala mu je že pred tedni, ko je hotel imeti denar, da naj si svojo in Federlovo neumnost izbije iz glave. Ona mu ne dovoli. Če mu Rosenstajn tega ni povedal, mu je sedaj povedala ona. In ko se je izkokodakala, mu je pred nosom zaprla vrata. Zdej je Franc vedel, zakaj ni mogel knjigarnar položiti svojega deleža za financiranje prve številke in mu obljubil, da bo financiral drugo številko. Bal se je povedati o svojih preprih z ženo in o svojem zakonskem suženjstvu, saj bi moral priznati, da je brez fikca, in se obnem odpovedati solastništva pri Inzerate-Zeitung. Kakal je na denar, ki mu ga bo vrgla prva številka, in s tem denarjem potem financiral drugo številko. Na Francov račun je hotel obogateti in se tako vsaj delno osvoboditi svoje popolne podrejenosti pred ženo.

dveh mesecih. In šele sedaj je vedel, da je za ljudi na dnu taka vsota pravo premoženje. In skoro vsi ti goldinarji so šli za znamke, za pisma, za kupe pisem v inozemstvo. Ko bi na vsako prejel odgovor za reklamo, bi lahko že ob prvi številki postal bogataš s skoro sto tisoč goldinarji gotovine. Moral je igrati na slepo srečo. Šele sedaj se je zavedal te igre in pomislil, da bi bil lahko ob vse, ko bi ostale vse trvdke, ki jim je pisal, brezbrizne do snubljenja za objavo reklam v njegovem časopisu. Večina med njimi jih ni odgovorila. Vseeno se je moral zadovoljiti z naročili reklam, ki mu bodo vrgle nekaj več kot šest odstotkov predvidene vsote. Na nasled je tudi šest tisoč goldinarjev denar, pred katerim se mora človek odkriti. Morda se bo v prihodnjih tednih ta vsota zvišala in bodo na njegova in knjigarnarjeva pisma odgovorile direktcije še nekaterih podjetij. Ko bi imel človek tak čut, da bi pisal samo takim, od katerih bi potem prejel naročila, bi lahko prihranil devetdeset odstotkov denarja, porabljenega v ta namen. V bodoče se bo raje povezal z reklamnimi agencijami ali pa najel akviziterja. Za dogovorjen odstotek od vsake reklame mu jih bodo dobavljali in imel bo mnogo manj stroškov kakor s pisanjem pisem, a s tem tudi mnogo več časa za samo vsebino časopisa.

PO SLEDOVIH GORJANSKIH UPORNIKOV VLAK BREZ ZAMUDE

Lepega poletnega jutra navsezgodaj se je vznemiril ves Bled. Po cestah so ropotala vozila, slišati je bilo krike in ljudje so s strahom vstajali, kukali izpod zaves sluteč, da se je zgodilo nekaj nenavadnega.

Bilo je to 18. julija 1941 zjutraj. Namesto turistov so takrat bila na Bledu razna poveljstva zaupnih Hitlerjevih služabnikov, ki so tu izdelovali načrte za izseljevanje ljudi, sestavljali imenike za streljanje talcev v Begunjah, podpisovali pooblastila za požiganje domov in pobijanje ljudi.

Znani Triglavski — Repe Vinko se je ustavil pred poslopjem takratnega gostišča, kjer je bil prvi javni pogovor o vstaji

Toda tisto jutro so jih vrgle s postelj vznemirljive vesti, da po Bledu visijo rdeče zastave, da so po zidovih lepaki OF in da je cesta proti Lescam popisana z grozilnimi gesli morilcem. Bila je to načrtna in dobro pripravljena akcija komunistov in skojevcev, ki je okupatorja v njihovem gnezdu opozarjala na enotnost in moč zatiranega naroda.

Točno ob 24. obletnici tega dogodka smo obiskali Bled, ki praznuje to akcijo kot svoj krajevni praznik. Bilo je to v nedeljo. V valovih jezera so se zrcalile zastave, s katerimi se je poigraval hladan jutranji vetrič. Namesto takratnih oklopnjakov s kljukastimi križi pa je bilo pred hoteli polno osebnih vozil, največ z oznako »NL« (Nizozemska). Bled je znova

zaživel. Ne kot sedež tiranov, marveč kot priljubljen turistični kraj.

POHOD NA NOMENJ

Akcija skojevcev pa je takrat pomenila simbol upora, vstaje. Uporniško gibanje se je nadaljevalo, se širilo in dobivalo nove oblike ter prišlo do vrhunca v decembru. Takrat, bilo je to mrzlega večera 13. decembra, so se zbrali v Zgornjih Gorjah možje in fantje, komunisti in skojevci — sovražniki smrti in nasilja. V gostilni pri Kunstelju (danes je tam trgovina) je bilo vse polno. Znani organizator Stane Bokal je govoril. Pritrjevali so mu vsi, da ni drugega izhoda kot boj. Čakati uničenja in smrti je zločin nad samim seboj, nad narodom.

Naslednji večer naj bi se zbrali za vasjo na Hotunjah. Tako so se dogovorili. In tako je tudi bilo. Pozno zvečer, 14. decembra, je enaindevetdeset ljudi korakalo iz Gorij čez Pokljuko na Gorjuše in Koprivnik. Prišli so še iz Slamniki. Gorjanskim upornikom se je pridružilo še veliko domačinov. V gostišču pri Korošču v Koprivniku je bilo vse polno. Bokal je znova govoril. Govoril je tako prepričljivo in lepo, da so poslušalci v nabiti veži, kuhinji in ob odprtem oknu pred hišo kar kipele od navdušenja. Po hišah je bilo svetlo, čeprav se je bližala polnoč. Gospodinje so kuhale klobase in pripravljale »popotnico« za svoje može in sinove. Preko mrzlih in zasneženih gmajn pa je odmevala znanja: »Nabrusimo kose...«

Okrog polnoči je navzdol proti Nomenju krenila dolga kolona upornikov. (Podatki o številu so zelo različni. Nekateri omenjajo 200, drugi 300 borcev itd.). Seveda jih je bilo mnogo brez orožja. Nosili so tudi sekire in žage, kar naj bi rabili za podiranje dreves preko ceste in železniške proge, da bi preprečili Nemcem pot.

Glavni načrt pa je bil takle: V Nomenju naj bi zavzeli jutranji vlak iz Jesenic, se z njim odpeljali v Bohinjsko Bistrico ter tam s pomočjo še druge skupine

bohinjskih upornikov uničili nemško postojanko v Bistrici. Hkrati pa naj bi ustavili tudi vlak proti Jesenicam. To pa naj bi bil znak za jeseniške upornike, da je vstaja v Bohinju uspela in da jo je treba hitro nadaljevati in širiti do popolne zmage.

Izid pa je bil žal drugačen. Nemci so za stvar zvedeli in iznenada napadli neizkušene in premalo oborožene upornike v Nomenju. Partizani so se umaknili na vse strani in ko je prišel vlak, so že gorele hiše, iz katerih je smrdelo človeško meso dveh trupel, ki so jih pobesneli Nemci vrgli v ogenj. Tako so vlaki na žalost tudi tisto jutro vozili brez zamud. Toda moralna moč upornikov ni bila strta.

PO STIRIINDVAJSETH LETIH

Ko smo se v nedeljo našli v Gorjah z nekaterimi takratnimi borci oziroma udeleženci tega pohoda na Nomenj, so z neko zadržanostjo govorili o tistem neuspelem načrtu. Bil je to prvi krst za mnoge kasnejše borce. To so potrdili Nikolaj Pogačar, Vinko Repe, Valentin Srna, čeprav v pohodu niso bili zraven, in drugi.

Vendar je od takrat preteklo že štiriindvajset let. Takratni mladinci in skojevci so danes resni očete, mnogi borci so že upokojeni, a še več je žal tistih, ki so omahnili nekje po Jelovici ali Pokljuki, po taboriščih ali v Dragi, mnoge pa je prirodno vzelo četrstoletje. Mladina pa pozna revolucijo le prek učbenikov in celotna vas je zažvela v drugačnem, novem, lepšem vzdušju. To ni več nekdanja vas, marveč ob tolikšnih avtobusnih zvezah le zeleno predmestje Jesenic in Bleda. Gladke asfaltne ceste, nove hiše in stanovanjski bloki, najmodernejša šola na Gorenjskem in nasmejani obrazi otrok pa tudi upokojencev, vse to daje občutek, da takratna vstaja Gorjancev s pohodom na Nomenj in zatem dolgi boj za lepše življenje le ni bil zaman.

KAJ BO IZ TEGA?

Za sedanji »pohod« ob 24. obletnici vstaje tamkajšnjih prebivalcev smo zaradi »tehničnih« ovir moralni izpustiti Gorjuše in Koprivnik. Naj nam bo oprosteno! Toda obiskali smo še Slamnike. Matevž Wolf nam je povedal mnogo zanimivega iz takratnih časov. Njegov pastirski kolega Tone Čufar in drugi znani jeseniški komunisti so ga kaj kmalu vključili v odporniško gibanje. Zlasti še, ker je bila njego-

va osamljena kmetija visoko pod Pokljuko oziroma nad Bohinjsko Belo zelo prikladna za ilegalno delo. Tako je bil v njegovi hiši 20. aprila 1941 sestanek komunistov z jeseniškega, bohinjskega in blejskega območja, na katerem so se odločili za konkretno delo v pripravah na vstajo in na boj. Kot prvo so zbirali orožje. V tem je sodeloval zlasti Matevž. V gozdu, daleč od hiše je pokazal dva bunkerja, ki jih je napravil in vanje skrival puške, zaboje municije itd.

Ko smo se vrnili v hišo, je kramljanje kaj kmalu zašlo na današnje čase. Najprej o Glasu. Kdo piše Bodice, kako se konča roman Zena, kako...? In naprej: Kaj pomeni pravzaprav ta gospodarska reforma, kakšne bodo cene, kaj vse bo iz tega? Iz našega pisanja ni vse razumljivo in še: Tu še danes ni ceste, ni elektrike. Kakšne perspektive naj imajo kmetje v takih krajih?

Pogovor me je spomnil na nekdanje kramljanje po hišah ob partizanskih mitingih. Le da smo bili takrat eni in drugi prežeti še z večjim optimizmom, da so bile naše želje doka! skromnejše, saj še ni bilo težej po avtomobilih, televizorjev in pralnih

strojev pa še niti poznali nismo.

SANJE ZA...

V Brezjah pod Slamniki pa smo pokramljali z Valentinom Belcem. Kot nekdanji obveščevalec in borec je pripovedoval spomine iz časa boja. Toda danes živi s svojo ženo kot upokojenec v lepi mali hišici na pravilčno vabljivi livadi dobrih 15 minut hoda iz Bohinjske Bele. Prave sanje za upokojenca!

O današnjih razmerah pa je dejal: »Preveč pozabljajo na partizanske kraje, na kmeta in odročne vasi. Zdaj so res opustili davke za te kmetije v hribih, vendar to še ni vse.«

Večeri se je. Po cesti skozi Bohinjsko Belo je drvelo vozilo za vozilom. Turizem, kmečka ohcet v Bohinju, beneška noč na Bledu itd. Vse to je razgibalo dolino. Bled je bil ves v lučkah in zastavah. Sprehajalša so bila polna. Vse živo. Skoraj tako kot tistega dne 18. julija pred 24 leti. Le da je bila sedanja živahnost znak razpoloženja vedrosti in življenja. Organizirana smrt je bila premagana.

K. Makuc

Upati je, da štirinajstletni Rudi Wolf ne bo doživljal grozot revolucije kot njegov očka in da mu bo plošča na domači hiši le v ponos na njegove prednike

Miha Klinar:

Strah pred množico

(Odlomek iz krogija o veliki jeseniški stavki julija 1935. leta)

Vencelj Perko, človek z izrazitim moškim obrazom in očmi, ki so ga izdajale za pametnega, stvarno razmišljujočega in notranje poglobljenega človeka, se je ta dan prizadeval, da bi ne pokazal videza, da je glavni pobudnik in organizator stavke, ki je to jutro izbruhnila v javorniških valjarnah Kranjske industrijske družbe. Njegov obraz je skrival notranjo napetost, s kakršno je pričakoval današnje jutro. Za njim so bili dolgi tedni priprav v okviru tajne partijske organizacije, o kateri so najbolj zagrizeni nasprotniki menili, da so ji pred petimi ali celo šestimi leti zapeli boljše, ko se je morala zaradi nasilja nad njenimi člani zapreti v lastno lupino, iz katere se dolgo ni mogla izmotati. Hromilo jo je strankarstvo v meščanskem pomenu besede, namesto da bi se dvignila nad ta okvir, ki jo je ožil in stiskal v lastni kalup, in se kot edina zavestna revolucionarna sila začela boriti za akcijsko enotnost delavskega razreda in postala gibalna sila te enotnosti. Šele ko so jo po navetih in navodilih novega pokrajinskega vodstva pomladili z novimi člani, se je začela osvobajati stare lupine in se skušala vnovič uveljaviti med delavstvom ne kot stranka, marveč kot pobudnica akcije proti podjetju, ki je vse do lani z delavstvom počelo, kar je hotelo. Marsikaj grenkega so doživeli člani tajne komunistične stranke v minulih letih. Delavci so bili gluhi za njihove besede in napovedi.

Na shodih so jih izžvižgali in se jim posmehovali, čeprav so prihajali na dan z dejstvi in napovedovali, kako brdko jih bo podjetje izgralo, če se mu delavci ne bodo organizirano in neglede na ideološko prepričanje postavili po robu. Ko bi prisluhnili njihovi besedi, bi vse drugače preživeli leto 1932. in 1933. Tako pa so morali preživeti udarce s strani podjetja in vse tisto, kar so komunisti napovedovali že jeseni 1931. Podjetje je dobilo bitko, ki bi jo lahko dobili delavci. Vsililo jim je kolektivno pogodbo, ki so jo slepi od brezupa podpisali, a so že apr. 1932 spoznali, kako jih je podjetje opeharilo. Naivneži in hujskači, kakor so voditelji strokovnih organizacij imenovali komuniste, so imeli prav. In prav tako so imeli prav, ko je delavstvo odpovedalo vsiljeno kolektivno pogodbo in ko je podjetje vse do lani pomladi zavlačevalo pogajanja za sklenitev nove kolektivne pogodbe. Voditelji strokovnih organizacij so že celo leto obljubljali delavstvu, da bo podjetje v

kratkem odobrilo delavske zahteve in pogodbo podpisalo, a jo je šele tedaj, ko so na pobudo komunistov ustavili stroje in poslali delegacijo na direkcijo s pretnjo, da bodo stavkali. In pogodba je bila že naslednje dni podpisana. Strokovni voditelji pa namesto da bi bili hvaležni, so trdili, da bi lahko dosegli več, ko bi ne bilo takega izsiljevanja, in iskali krivice, ki so povzročili to akcijo. Radi bi preprečili naraščajoči vpliv mladih levicarjev, a so dosegli prav nasprotno: vpliv levice v rdečem sindikatu je narasel, prisluhnili pa so jim tudi delavci, organizirani pri krščanskih in narodnih socialih. Delavstvo se je zopet perbuvalo v razred, sposoben enotne organizirane akcije proti krivici in izkoriščanju.

Dolgo v noč je razmišljal o tem. Tovariši, katerimi je pripravljaval stavko mimo voditeljev strokovnih organizacij in pregledal, če je vse pri-

ga bodo kot glavnega delavskega zaupnika poklical k telefonu, da mu bo delavski zaupnik Kralj sporočil: »Nočna izmena ni hotela zapustiti tovarne. Pridružila se ji je tudi dopoldanska. Pravijo, da so razmere neznosne in da podjetje noče in noče izpolniti njihovih zahtev. Zato bodo stavkali.«

Zdelo se mu je, da se čas premika po polje. In ko so ga poklicali k telefonu, se je moral obvladati, da ni stekel k aparatu in da se ni izdal, da že ve, kaj bo slišal. Nihče ne sme zasumiti, da so stavko organizirali delavski zaupniki in komunisti. Moral je igrati začudenje, kakor da bi igral na delavskem odru v Delavskem domu. Najbrž mu te igre nihče med delavci ne bo štel v zlo. Tu je bil glavni delavski zaupnik, ki bi v skladu z zakonom moral vplivati na delavstvo pomirjevalno in skušal najti mirno rešitev spora med delavci in podjet-

Potem je obvestil upravo podjetja. Direktor je zahteval, da kot glavni zaupnik stori vse, da se delavstvo vrne na delo.

»Če bo v moji moči in če jim bom lahko sporočil, da bo podjetje ugodilo njihovim zahtevam.«

»Ali ste ob pamet? Podjetje je na robu propada!«

Poznal je to, staro pesem. »Potem vam ne morem jamčiti, da bom uspel pomiriti delavstvo. Delavske zahteve niso pretirane, da bi jih uprava podjetja ne mogla izpolniti.«

»Vaša dolžnost je, da jih pomirite. Tako zahteva zakon!«

»Moja dolžnost je tudi, da vas obvestim o njihovih zahtevah, ki se mi zdijo popolnoma pravične in upravičene. Brez izpolnitve teh zahtev se prav gotovo ne bodo hoteli vrniti k delu.«

»Potem se bodo vrnili s silo. Stavka je nezakonita.«

ko se je pripeljal na Javornik okrajni podnačelnik Andrej Bizjak. Hotel je v tovarno, a so mu pot zastavile žene. Nekdo mu je sporočil, da se podnačelnik prepira z ženami.

»Pojdite ponj in ga pripeljite pri stranskem vходу. Naj vidi, da so naše žene nepopustljive,« je rekel Perko.

»Kaj to pomeni?« se je razburjal okrajni podnačelnik.

»Stavka, kakor vidite, so odgovorili delavci.«

»Rad bi govoril z vašimi zaupniki.«

Skupina delavcev je stopila naprej.

»Lahko govorite z nami vsemi.«

»Govoril bom, vendar bi se rad najprej seznanil s položajem. Upam, da mi boste to dovolili.«

»Mislili smo, da poznate naš položaj. Morali bi ga poznati.«

»V okraju ni samo Javornik.«

»Vemo, tudi Radovljica je.

Težka preteklost jeseniških železarjev skozi stavke, upore in osvobodilno vojno jim še danes pomaga, da se lažje znajdejo pri reševanju mnogih problemov in težav. Prizor pred tovarno po končanem delu

pravljeno, so se zdavnaj razšli, on pa je bedel še dolgo v noč in razmišljal, ali je sklepal prav, da je trenutek za stavko, ki naj bi poleg zmage materialnih delavskih zahtev skovala tudi trajnejšo akcijsko enotnost različno organiziranega delavstva, zrel ali ne. Ko je ob pol šestih zjutraj odhajal z doma in hitel z reko delavcev proti savski tovarni, bi najraje ostal na Javorniku in počakal pred vratarjem, da bi videl, ali bo nočna izmena ostala v valjarnah in ustavila obrate in ali se ji bo pridružila dopoldanska izmena. A kaj ko je bil sam delavec in je moral biti ob šestih že na svojem delovnem mestu v jeseniški tovarni. Na svojem delovnem mestu je moral brzdati napetost in nečakanost, kdaj

jem. A je bil v resnici revolucionar kakor Jurman iz Cufarjeve drame Polom, Jurman, ki ga je igral lani maja na Delavskem odru. Tokrat ga igra v resničnem življenju, čeprav skrit v vlogi glavnega delavskega zaupnika.

Bo tej vlogi kos?

Bo, ker mora biti. Bo, ker ni sam. Bo, ker delavstvo noče več mešetarjev z delavskimi pravicami. Bo, ker je po petnajstih letih v delavstvu sive doline zavalovala enotnost v boju za uresničenje materialnih zahtev, enotnost, ki naj bi odprla pot do politične akcijske enotnosti.

S takimi občutjem je odložil telefon.

»Na Javorniku je stavka.«

Ko je direktor odložil telefon, je Perko pohitel in obvestil o stavki okrajno načelstvo, inšpekcijo dela, Delavsko zbornico v Ljubljani in oblastnega tajnika SMRJ Franc Leskoška. Krajevni strokovni voditelji pa so izginiti neznanokam.

»Te godlje ne bomo mešali. Kar ste skušali, pojejte sami!«

Tako so sporočili, delavstvo v valjarnah pa je ogorčeno zahtevalo, naj ne čakajo na voditelje, ki so jih zapustili, namesto da bi vodili boj. Izvolili so odposlanstvo in mu izročili pismeno svoje zahteve, naj jih izroče direkciji.

Bil je član te deputacije skupaj z Matevžem Kalanom in Valentinom Smolejem.

Stavka je trajala že pet ur,

In Kranjska gora s sodiščem in zaporu.«

»Ne bi se rad prepiril. Rad bi se pametno pogovoril z vami in z vašimi zastopniki. Upam, da svojim zaupnikom zaupate.«

Podnačelnik se je brzdal, da bi bil miren in vljuden, čeprav se v svojem položaju ni počutil preveč varnega pred množico. Po glasu, s kakršnim je vprašal, kdo so glavni zaupniki, je bilo čuti, kako težko prikriva svoj strah. Ko bi mogel s pogledom odpreti vrata obratne pisarne, bi jih odprl in se skrjal za tisto steno z oknom, pri katerem so delavcem ob petkih delili predujme na mesečni zaslužek. Tudi danes je bil petek. Bogve ali so ljudem razdelili tistih nekaj stotakov ali ne, ga je obsila čudna misel.

Na zadnji seji skupščine občine Kranj

Sprejeto več sklepov in predlogov

Na zadnji seji skupščine občine Kranj je bil sprejet sklep, da se pri službi družbenega knjigovodstva Kranj odpre poseben račun sredstev občine Kranj za vzdrževanje, rekonstrukcijo in gradnjo javnih cest. Skupščina je odprla ta račun zaradi evidentiranja dotoka in porabe občinskih sredstev za čiste. Zbrana sredstva na tem računu se namreč uporabljajo samo za vzdrževanje, rekonstrukcijo in gradnjo javnih cest na območju občine. Dohodki, ki se zbirajo na posebnem računu pa so: pristojbine, ki se plačujejo na motorna in vprežna vozila, prometni davek od motornih vozil last privatnikov, kazni za prekrške prometnih predpisov itd.

Prav tako je bil na seji sprejet sklep o odpravi druž-

benega investicijskega sklada občine Kranj, sklada za razvoj obrti, komunalne dejavnosti in gostinstva in sklada za kmetijstvo. Sredstva občine, ki so namenjena za razširjeno reprodukcijo so se do sedaj zbirala v teh treh skladih. Ker pa zakon o bankah in kreditnih poslih določa, da se sredstva družbeno političnih skupnosti, ki so namenjena za razširjeno reprodukcijo, vlagajo v kreditni sklad banke, bodo ta sredstva vložena v kreditni sklad Medobčinske komunalne banke Kranj po stanju kakršno je bilo prvega aprila letos.

Med drugim je bilo na skupščini sprejeto tudi poročilo gospodarskim organizacijam, da pri službenih potovanjih v inozemstvo varčujejo z deviznimi sredstvi, in sicer tako, da naj po mož-

nosti potujejo v inozemstvo ljudje, ki sami obvladajo jezik države v katero potujejo. Do sedaj je bila namreč praksa, da so z njimi potovali tudi prevajalci, kar pa je precej povečalo porabo sredstev.

Predlog, da se na območju občine Kranj izvede tuberkulozno testiranje je skupščina sprejela in bo izvedeno predvidoma v septembru.

Še vedno ni urejen vodovod na Stari Fužini

Vodovod in turizem

»Vsak dan imamo skrbi z zajetjem vode. V mesecu avgustu je vedno zmanjka. Najtežje občutimo ta problem domačini, ki imamo oddane turistične sobe. Kategorizacije (in cena) sob zahteva toplo in hladno vodo, kopalnico, stranišče. Večkrat smo v zelo neprijetnem položaju.

Tako nam je pripovedovala neka skrbna domačinka na Stari Fužini. Mislimo, da ima prav, oziroma vsaj delno prav, ker imajo gotovo največ težav turistični delavci, ki morajo poslušati pritožbe in gledati goste, ki nezadovoljni zapuščajo njihovo področje.

Za ureditev privatnih sob na Stari Fužini je bilo v zadnjih letih najetih okoli 40 milijonov posojil. Tretjina od tega so sobe prve in druge kategorije. Za vodovod je zajetih več manjših studenec, ki pa v času največje suše usahnejo. Zanimivo pri tem je, da imajo že nekaj časa pripravljene cevi za novi vodovod.

Ceprav ni vode »samo« avgusta, nam misel na to daje

Gospodarski uspehi v prvem polletju

Samoupravni organi pred preizkušnjo

Kolektivni v tržiški občini ne čakajo prekrizanih rok nove gospodarske reforme. Samoupravni organi so trenutno usmerili svojo dejavnost prav v izpolnitev samoupravljanja, ker menijo, da je to edina pot k nadaljnjemu gospodarskemu razvoju.

Te dni se bodo v Trziču sestali predsedniki samoupravnih organov, člani zbora delovnih skupnosti skupščin občine, sekretarji osnovnih organizacij ZK in člani občinskega sindikalnega sveta, ki bodo na skupnem posvetu spregovorili o vse večji odgovornosti organov samo-

upravljanja. Razprava bo nedvomno tudi nakazala smernice, kako prebrskati težave, s katerimi se tržiška industrija (zlasti Predilnica, »Peko« in Runo) spoprijema že dalj časa.

Razveseljivi in hkrati spodbudni pa so gospodarski uspehi doseženi v prvem polletju. Industrija je v primerjavi z lanskim letom povečala proizvodnjo kar za 12,6 odstotkov. Velika zasluga gre kolektivni Pilsarne, ki je proizvodnjo povečal za 52% in tovarni kos, ki je zabeležila porast proizvodnje za 27%.

Trgovina pa je pian preseгла za 12%. Zlasti močan promet je bil koncem maja in do sredine junija.

Uspehi v gostinstvu so enaki lanskim. Iz objektivnih vzrokov je bil izpad v kmetijstvu, vendar se je položaj v juliju že močno popravil.

Močna gospodarska osnova za start v drugo polletje torej obstaja. Mnogo je sedaj odvisno od samoupravnih organov, kako bodo v pogojih novega gospodarjenja znali poiskati vse notranje rezerve, ki prav zagotovo so tudi v tržiškem gospodarstvu.

D. K.

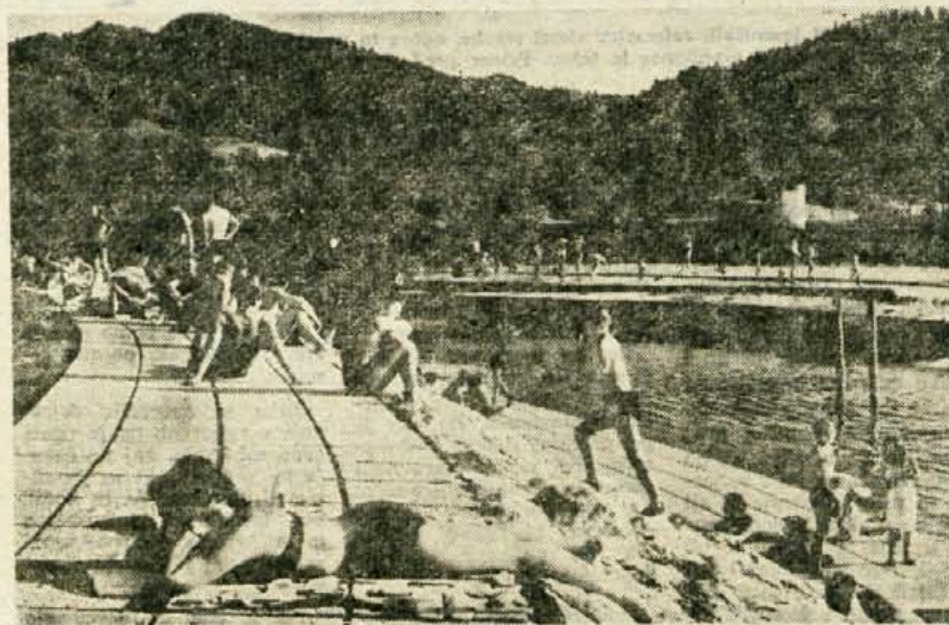
Pet tisoč ljudi na koncertu bratov Avsenik

V Begunjah se je v četrtek zvečer zbralo rekordno število obiskovalcev — menda ne dosti manj kot pet tisoč jih je iz bližnjih in bolj oddaljenih krajev prihitelo poslušati koncert domačih pesmi, ki jih je izvajal kvintet bratov AVSENIK. Prav zanimiv in veličasten je bil pogled na množico ljudi okrog prizorišča, od koder so z velikim navdušenjem spremljali prijetno, poskočno domačo pesem.

Kvintet bratov AVSENIK je tudi to pot dokazal, da je še vedno najbolj popularen, v izvedbi ter interpretaciji pa najbolj izviren in kvaliteten ansambel domačih in narodnih napevov. Tri kvalitete značilnosti odlikujejo ta domači zbor: izvirnost, tehnična dovršenost izvajanja ter melodioznost napevov. V veliki meri je to zasluga vodje ansambla, skladatelja vseh številnih napevov in pesmi, ki jih Avseniki in številni drugi slovenski podobni ansambli-posnemalci izvajajo dan za dnem že dobrih deset let, če ne več. Prav v tem je tudi trdoživost in vrednost njegovih skladb, ki naj kljub vsakodnevnemu igranju in ponavljanju še niso preživele. Prav ob tej priložnosti bi lahko ugotovili, da so prav Avsenikove melodije po svoji izvirnosti, melodiozni sproščenosti in še v marsičem prekosile oficijelno slovensko popevko, in to prav zato, ker so bolj domače, neprisljane in ustvarjalno domiselne.

Celotni spored, izvajanih viš in napevov je obsegal že znane melodije, medtem ko so izvajalci zaigrali tudi nekaj povsem novih pesmi. Pesem je povezoval z različnimi domisljicami iz vsakdanjega življenja Svetozar GU-

ČEK. Menimo pa, da bi namesto anekdot iz vsakdanjosti k vrednosti celotnega koncerta mnogo več prispevala recitacija ljudske pesmi, povedane na preprost in domač način. To bi tudi bolj ustrezalo smislu in namenu celotnega sporeda. — J. B.

Skofjeloško naravno kopalništvo na Sori je zelo obiskano. Če bi popravili podrti jez sredi vode, bi bilo kopalništvo še privlačnejše.

zelo čudno sliko enega izmed naših največjih turističnih krajev. Kako dolgo bomo imeli še podobne probleme v turističnih krajih?

P. C.

Obisk v Tiskanini

Kranj, 20. julija. — V okviru sodelovanja med Visoko politično šolo v Ljubljani in Visoko politično šolo v Rimu, bo jutri prispelo v Tiskanino v Kranju dvajset študentov in profesorjev Rima. Najprej si bodo ogledali tovarno, nato pa bo razgovor s predstavniki tovarne in družbeno političnih organizacij občine. Verjetno bodo največ razpravljali o socialnem varstvu in položaju žene pri nas.

A. Z.

Nenavadna sreča

Naklo, 20. julija. Družina Ješt iz Naklega št. 96 je večeraj popoldne plela na njivi korenje. Okoli 18. ure je pričelo deževati. Odšli so vedriši pod kozolec, v katerega je samo nekaj minut zatem treščila strela. Strela se je razpršila na več strani, zanesla požar in je v zemlji pod kozolcem napravila več metrov dolge in do 30 cm globoke jarke. Franca (68), Lojza (30), njegova žena Tončka (24) in sestra Hana (14) je vrglo na tla in so se zavedli šele tedaj, ko je iz kozolca popadalo precej opeke. Imeli so nenavadno srečo, da se ni nobenemu nič posebnega dogodilo (razen svedra prestanega strahu), saj je strela na kozolec in okoli njih napravila pravo razdeljanje. Naključju pa je predpisati, da so ostali živi.

Skode na kozolecu je za okoli 50.000 dinarjev. Požar pa so takoj pogasili.

K.

Končan je prvi del II. zvezne vaterpolo lige

Za zdaj: Triglav tretji

V nedeljo zvečer se je na kranjskem kopalšču končal prvi turnir moštev II. zvezne vaterpolo lige (severna skupina). Po pričakovanju je prvo mesto zasedel zagrebški Medveščak, ki je trikrat zmagal z visokim rezultatom. Pokazal je najboljšo igro, s katero bi uspešno nastopal tudi v I. zvezni ligi. Kranjski Triglav je zasedel tretje mesto, ko je premagal Bečejske s 3:2.

Za ekipo Triglava so igrali: Franc Rebolj, Tone Balderman, Viktor Mohorič, Marjan Pčulin, Franc Nadižar, Borut Chwatal, Joža Rebolj,

Millvoj Velickovič in Drago Petrič.

Triglav je na tem turnirju dosegel vsega le 4 gole (J. Rebolj 3 in Petrič 1).

Rezultati:

Medveščak (Zgb) : Triglav

9:0 (1:0, 1:0, 3:0, 4:0)

Primorje (Reka) : Bečejske

4:4 (3:0, 0:2, 1:1, 0:1)

Medveščak : Bečejske

5:0 (0:0, 2:0, 2:0, 1:0)

Primorje : Triglav

6:1 (0:0, 3:0, 2:1, 1:0)

Medveščak : Primorje

7:1 (1:0, 0:1, 3:0, 3:0)

Triglav : Bečejske

3:2 (1:0, 1:1, 1:1, 0:0)

Lestvica:

1. Medveščak 3 3 0 0 21: 1 6

2. Primorje 3 1 1 1 11:12 3

3. Triglav 3 1 0 2 4:17 2

4. Bečejske 3 0 1 2 6:12 1

J. Javornik

Državno pionirsko prvenstvo v tenisu

Odlična organizacija

Stiridnevne borbe 80 pionirjev in pionirk iz petih republik so dale nove državne prvake v tenisu, in sicer:

Pionirke: Dvornik (Split)

Pionirji do 14. let: Nigrinovič (Crvena zvezda)

Pionirji do 12. let: Brumen (Branik)

Parl: Kanoti (Varteks) — Premuž (Zagreb)

Kranjski teniški delavci so se izkazali z odlično organizacijo in je prvenstvo za naše najmlajše poteklo v splošnem v zelo dobrem in prijetnem vzdušju. Zato je prav, da pohvalimo marljivo organizatorje predvsem pa Arturja Zni-

darja, prof. Kunsterja, ing. Bedenka, J. Laknerja, Gunčarja in druge.

Tekmovanje je poteklo v najlepšem redu. Največ uspeha so imeli tekmovalci iz Srbije in Hrvaška, slovenski igralci pa so imeli največ uspeha v kategoriji pionirjev do 12 let starosti, kjer je bil Brumen iz Mairbora prvi, Kamničan Vengust pa tretji. Od kranjskih pionirjev se ni nihče plasiral med 8 najboljših. Vendar pa upamo, da bodo iz teniške šole kmalu izšli odlični mladi igralci.

J. J.

Naš komentar

V borbi za obstanek

Waterpolisti so spravili pod streho svoje prvo večje tekmovalne. Moštva II. zvezne lige — severna skupina, ki so tekmovala na turnirju v Kranju, so že praktično v medsebojnih prvih borbah določila, kdo se bo boril za novega člana I. zvezne lige in kdo za obstanek v zvezni konkurenci. Kranjski Triglav je startal z zadovoljivim uspehom. Moštvo, ki sedaj nastopa za barve Triglava, je močno spremenjeno in pomlajeno. Kljub sorazmerno dobrim pogojem za trening, bi lahko več dosegli, kot so sicer. Tako pa so startali v prvenstveno sezono, ne da bi pred tem odigrali kakšno prijateljsko-trening srečanje. Skoraj ne moremo razumeti, da niso odigrali niti ene tekme z Ljubljano ali kakim drugim moštvom. To še posebej, ker je bila eki-

pa »lačna« tekem. Tako pa so šli v vodo brez izkušenj in v prvih dveh tekmah doživeli visoke poraze. Sele v tretji tekmi pa so se bolje znašli in so odpravili svojega tekmečarja ter si pridobili dve dragoceni točki.

Povratni turnir bo prihodnjo soboto in nedeljo na Reki. Po računih na papirju in glede na kvaliteto kranjske ekipe, Triglav ne bo dosegel več, kot tretje mesto v svoji skupini, čeprav bo na Reko odpotoval v nekoliko boljši sestavi. Večjega pomena bo tretji turnir, ko se bodo srečali tretje in četrtoplasirani iz severne in južne skupine. Najslabše moštvo iz tega turnirja pa se bo moralo posloviti iz zvezne konkurence in odstopiti mesto boljšemu.

J. Javornik

Med mnogimi prireditvarji, ki se v sedanji sezoni vrstijo na Bledu, je zlasti mednarodni jahalni turnir v nedeljo privabil mnoge gledalce

Sora : Branik 0:20 W.O.

Kot smo pred nedavnim poročali, so gledalci na prvenstveni košarkarski tekmi v Skofji Loki napadli sodnika in tekma Sora : Branik je bila predčasno zaključena. Disciplinska in tekmovalna komisija KZS sta sklenili: tekma Sora : Branik se registrira z 20:0 v korist Mariborčanov, igrišče v Skofji Lo-

ki pa bo zaprto do 12. septembra. Končna lestvica pa je sedaj naslednja:

Maribor	11	10	1	832:635	20
Branik	11	9	2	694:559	18
Jesenice	11	8	3	775:745	16
Elektra	11	6	5	663:685	12
Svoboda	11	6	5	597:577	12
Tivoli	11	5	6	719:767	10
Sora	11	3	8	605:667	6
Ilirija	11	2	9	602:725	4
Domžale	11	0	11	627:758	0

SINDIKALNO NOGOMETNO PRVENSTVO V SKOFJI LOKI

V Skofji Loki je bilo pred nedavnim zaključeno prvo sindikalno nogometno prvenstvo, na katerem so sodelovale reprezentance podjetij LTH, Elra, Iskra Zelezniki, LIP Češnjica, Gorenjska predilnica, Jelovica in Sešir. Prvo mesto je zasedlo moštvo LTH. Tekmovanje, s katerim bodo prihodnja leta nadaljevali, so organizirali na pobudo nekaterih sindikalnih združenj in občinskega sindikalnega sveta.

SENČUR : TRBOJE 4:2 (3:1)

V počastitev krajevnega praznika bi moral biti v Senčurju pionirski nogometni turnir. Zal sta moštvi iz Visokega in Preddvora udeležbo odpovedali. Tako sta se srečali le ekipe Senčurja in Trboja.

Za Senčur so bili uspešni Kosem, Vidmar, Arnez in Prestor, oba gola za Trboje pa je dosegel Konec. Sodil je Sežula iz Kranja.

Po prvem plavalnem četverboju zvezne lige

Obe ekipi oslABLJENI

V nedeljo je bil v Zagrebu zaključen dvodnevni četverboj prve zvezne plavalne lige. Na prvi pogled preseneča slab start plavalcev Triglava, ki so v srečanjih s tremi vodilnimi ekipami res veliko zaostali v točkah.

Istočasno je potekal v Kranju vaterpolo turnir II. zvezne lige. Tudi na tem tekmovalju je nastopila kranjska ekipa v precej oslABLjeni postavi.

Preseneča odločitev tehničnega vodstva Triglava, ki se ni moglo odločiti in poslati vsaj na eno »bojišče« kvaliteto polno ekipo. V vaterpolu moštvo so manjkali (od plavalcev, ki so bili v Zagrebu): Brinovec Vlado in Peter ter Sašo Košnik. Če pogledamo zopet plavalno ekipo ni bilo v njej: Franca Nadižarja, Viktorja Mohoriča (igrala sta vaterpolo), Anke Colnar, Ide Siler, Franca Peternelja, Jane Rupnik in Marjane Markovič. Rezultati so bili seveda odgovarjajoči. Vaterpolo ekipa je z bledo igro le s težavo premagala kvaliteto veliko slabšega nasprotnika iz Bečea. a

plavalna ekipa je predstavljala neresnega nasprotnika v Zagrebu.

Od boljših rezultatov kranjskih plavalcev je treba omeniti predvsem čas Petra Brinoveca na 400 m prosto (4:46) in 400 m mešano (5:34). Živka Levičnika (2:32) ter Janeza

Nadižarja (2:40) na 200 m hrbinu in Vlada Brinoveca (19:49) na 1500 m prosto.

Vrstni red ekip na četverboju v Zagrebu je bli sledeči: 1. Ljubljana 23.449, 2. Mladost 22.373, 3. Primorje 21.552 in 4. Triglav 18.176 točk.

P. C.

ZVEDELI SMO

● da bo v nedeljo, 1. avgusta, na smučiščih nad Češko kočjo mednarodni slalom, ki ga bo organiziral Triglav v počastitev občinskega praznika Kranja,

● da je rokometas Kranja Milan Juvan pristopil k zveznemu ligašu Rudarju iz Trbovelj,

● da bo v novi sezoni okrepljen nogometas Triglava Matja Bajželj, bivši igralec Kranja,

● da bo tudi letos v počastitev občinskega praznika Kranja tradicionalni tek po kranjski ulcih in kvalitetni atletski miting

● da bo v nedeljo, 25. julija v Kranju mednarodni teniški dvoboj Triglav : Bruck na Muri (Avstrija),

● da že pripravljajo načrte za novo 150-m skalalnico v Planici. Pred dnevi je skupina geometrov opravila v Planici glavna meritvena dela in raziskala teren,

● da so bili v minulih dneh na treningu še alpski vozači na smučiščih pod Prisojnikom,

● da se bodo smučarji-tekaci zbrali na prvi skupni trening konec julija na Bledu.

Pogoste prometne nesreče

V zadnjih dneh se je pripetilo na gorenjskih cestah 37 prometnih nesreč. Večje število ljudi je bilo težje ali lažje ranjenih. Materialna škoda znaša okoli sedem milijonov dinarjev. Zanimivo je, da se je samo zaradi prekratke varnostne razdalje pripetilo deset prometnih nesreč, pri katerih je znašala materialna škoda nad dva milijona dinarjev.

VOZNIK POBEGNIL

Voznik motornega kolesa KR 14364 se je peljal s sopotnikom Pavlom Habjan iz smeri Kranja proti Skofji Loki. Na odprti spregledni cesti med Zabnico in Dorfarji je baje prehitel pešca Petra Košenina. Pešec je šel pravilno po desni strani cestišča. Zaradi neprevidne vožnje pa je zbil pešca. Sopotnik motorista in pešec sta bila težko poškodovana. Lažje je bil poškodovan tudi voznik, vendar je takoj po nesreči pobegnil po poljski poti proti Dorfarjem.

PREHITRO JE VOZIL

Djordja Tomić je z osebnim avtomobilom pripeljal iz smeri počitniškega doma PTT na Bledu proti gostilni Union s preveliko hitrostjo. Na desnem ovinku na Prešernovi cesti se je srečal z avtobusom, ki je vozil z zmerno hitrostjo. Vendar je zaradi prevelike hitrosti osebnega vozila prišlo do trčenja. Materialna škoda na obeh vozilih znaša okoli 250 tisoč dinarjev.

PRICELO JO JE ZANAŠATI

Voznica osebnega avtomobila KR 1466 Zoška Urbič je peljala svoje vozilo iz Srednje vasi proti Senčurju. Ko je pripeljala v neposredno

blizino hiše št. 262 jo je začelo zanašati. Voznica se je po vsej verjetnosti tega ustrašila in je izgubila oblast nad vozilom. Zaradi tega se je zaletela v hišo. Voznica je pri nesreči dobila le lažje telesne poškodbe. Materialna škoda pa znaša okoli 250 tisoč dinarjev.

NI UPOSTEVAL PROMETNIH ZNAKOV

Iz Kranja proti Bledu je vozil voznik osebnega avtomobila K-101.735-A. V Naklem ga je zaradi neprimerne hitrosti, ko je prehitel neznan osebni avtomobil, začelo zanašati. Zaradi tega se je zaletel v železobetonsko ograjo. Materialna škoda na avtomobilu znaša nad pol milijona dinarjev, na ograji pa okoli 150 tisoč dinarjev.

NEPRIMERNA HITROST

V vasi Moste pri Žirovnici se je pred dnevi pripetila prometna nesreča zaradi neprimerne hitrosti voznika vozila LJ 305-43. Nasproti mu je pripeljal osebni avtomobil MB 104-58, ki je vozil pravilno po desni strani ceste in s primerno hitrostjo. Prišlo je do trčenja. Telesnih poškodb ni bilo, materialna škoda pa znaša okoli 400 tisoč dinarjev.

NI SE PREPRICAL

Na dvorišču avtomehanične delavnice na Laborah pri Kranju se je pred dnevi pripetila lažja prometna nesreča. Voznik vozila LJ 200-81 je svoje vozilo odpeljal iz pred delavnice do Petrolovskega servisa, da bi kontroliral gume. Ko je to opravil se je vzvratno vožnjo hotel

vrniti na staro mesto. Pri tem pa se je zaletel v vozilo LJ 343-44. Materialna škoda znaša okoli 200 tisoč dinarjev.

SKOK NA NJIVO

V bližini Jepce se je v nedeljo dopoldne pripetila težka prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila nemške registracije je pripeljal s preveliko hitrostjo v ostril levi

ovinek v smeri proti Medvodam. Zaradi tega je zapeljal s ceste na njivo in se na njej prevračal približno 25 metrov ter nazadnje obtičal. Med prevračanjem se je voznikova sopotnica težko telesno poškodovala, voznik pa je utrpel le lažje praske. Oba so takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Materialna škoda na vozilu znaša okoli 1.300.000 dinarjev. — J. JARC

Sodniki brez počitka

Te dni so se morali zagovarjati zaradi nekaterih nepravilnosti pred okrožnim sodiščem v Kranju med drugim tudi 39-letni Milan Črv iz Spodnjega Jezerskega, 22-letni Deme-trija Lavrih iz Ljubljane, 64-letni Anton Štular iz Palovič pri Brezjah in 42-letni Alojz Pivk iz Hotavelj.

S SEKIRO NAD SOSTANOVALCA

Milan Črv je bil obtožen, da je 27. avgusta lani na dvorišču pred stanovanjem Ivana Megliča, na Spodnjem Jezerskem, zvečer okoli sedme ure z ročajem sekire trikrat udaril po glavi in enkrat po roki Ivana Megliča. Obtoženi Črv je v razpravi odklanjal krivdo in dejal, da je to napravil v silobranu in da se je vse to odvijalo na hodniku Megličevega stanovanja. Med pretopom je Črv močno poškodoval Megliča. Obtoženec je bil že prej večkrat upravno kaznovan zaradi raznih izpadov.

Sodišče ga je obsodilo na štiri mesece zopora. Kazen

so mu odložili za dobo enega leta pod pogojem, da v tem času ne napravi novega kaznivega dejanja.

S PALICO NAD ZENSKO

Ze dalj časa se Anton Štular in Ivana Pernuš nista razumela. Vzrok nespornostima je bila pot, ki pelje preko njenega vrta. Ona je sicer hojo in vožnjo dovolila, vendar pa je Štular hodil ali vozil tudi izven tiste poti.

Tako je bilo lanskega poletnega večera, ko je Štular peljal po poti s steljo naložen voz. Pernušova je prišla za njim in imela na rami v culo povezano hrano za prašiče. Ker je Štular peljal voz z volovsko vprego, ga je ona

morala prehiteti, ker je pač šla hitreje. Pri srečavanju se je Pernušova zadela v Štularja. To je bilo dovolj in Štular jo je s precej debelo palico udaril po glavi. Ona se je onesvestila. Kasneje je videla, da je Štular odpeljal dalje. S palico ji je prizadejal pretres možganov.

Sodišče je obtoženega Štularja spoznalo za krivega in ga obsodilo na dva meseca zopora.

NEPRAVILNO POSLOVANJE V »TABORU«

Več dni je trajala sodna obravnava proti nekdanjemu direktorju gostinskega podjetja »Tabor« v Gorenji vasi Alojzu Pivku.

Obtožnica ga je bremenila, da je v času od leta 1960 do 21. avgusta 1962 kot direktor in kot poslovodja tamkajšnjega obrata vsakodnevno jemal v tej gostilni vino in žgane pijače. Vso to pijačo je popil sam ali pa z drugimi osebami. Vrednost pijače je bila 500.438 dinarjev, zanjo pa ni plačal niti dinarja.

Poleg tega je v navedenem času prejel od poslovodij petih obratov gostinskega obrata tedenske iztržke v višini 1.267.293 dinarjev. Od tega si je prisvojil 780.835 dinarjev.

Več obtožb pa ga je sodišče oprostito, ker ni bilo dovolj dokaznega materiala. Obsodilo ga je na dve leti strogega zopora. Poleg tega mora povrniti stroške kazenskega postopka.

J. JARC

Dobro gospodarjenje v „AVTOPROMETU“

O težavah, ki so spomladi nastale med matičnim podjetjem SAP iz Ljubljane in njegovo poslovno enoto »Gorenjska« iz Kranja smo v našem časopisu že veliko pisali. Delavski svet SAP je 26. aprila sprejel sklep, da se poslovna enota v Kranju osamosvoji. Od 9. julija letos že dela pod novim imenom: »AVTOPROMET GORENJSKA KRANJ«.

Vendar tokrat nimamo namena kaj več pisati o odnosih med podjetjima SAP in AVTOPROMET GORENJSKA, temveč o uspehih novega kranjskega avtobusnega podjetja.

Iz poročil delavskega sveta je razvidno, da podjetje iz dneva v dan boljše posluje in da ima tudi več prometa. Isto ugotavljajo tudi ljudje-potniki sami. Iz drugih poročil je razvidno, da je novo podjetje Avtopromet Gorenjska eno najuspešnejših avtobusnih podjetij v Sloveniji. Vsekakor so ta laslava priznanja delavcem tega podjetja v ponos.

Poleg tega pa so v zadnjem času pričeli resneje razmišljati o turistični dejavnosti pri podjetju. Pred nedavnim so poslali vsem turističnim podjetjem v Sloveniji in tu-

di nekaterim v drugih republikah ponudbo za sodelovanje. Zal se niti eno podjetje v Sloveniji ni odzvalo njihovem vabilu. Po vsej verjetnosti so sodelovanje zavrnili zaradi pogojev. Vendar pa so bili pogoji za sodelovanje povsem v redu in sprejemljivi za vsako podjetje. Ponudbo pa so dobili iz Zagreba. Poslal jim jo je »Generalurist«. To podjetje si je ustvarilo v zadnjih nekaj letih zelo velik ugled tako v državi kot tudi v tujini.

Avtopromet Gorenjska jim je dal v nekakšno »posojilo« svoje poslovnišnice na Gorenjskem. V kratkem se bodo pojavile nad temi poslovnišnicami tudi njihove firme. Vsekakor bo to v obojestransko korist in tudi v korist ljudi, ki se bodo posluževali njihovih turističnih uslug.

Kljub temu, da je novo podjetje doseglo zavidljive uspehe, bi bili le-ti lahko še boljše, če bi imelo urejene odnose z nekdanjim matičnim podjetjem. Se vedno so nekatere težave pri dodeljevanju avtobusnih prog in celo pri razdeljevanju avtobusov. Celo tako daleč je »časih« že prišlo, da na posameznih progah »vozijo« avtobusi SAP, čeprav niso na voznem redu. Sicer v Ljubljani pravijo, da

so ti avtobusi samo »pomoč« redni avtobusni liniji. To je v redu, vendar bi moral tisti avtobus, ki »pomaga« peljati v istem času kot redni in ne deset, petnajst ali še več minut kasneje, ko pelje na isti progji že avtobus drugega podjetja. Vendar upajo na upravi Avtoprometa v Kranju, da se bodo tudi te stvari uredile z obojestranskim razumevanjem. — J. JARC

Skrb za varnost pešcev in kolesarjev na naših cestah

Ze skoraj mesec dni traja prometno-vzgojna akcija pod naslovom: »Za večjo varnost pešcev in kolesarjev v prometu«. Akcije, ki je zveznega pomena, bo trajala do konca oktobra meseca.

Težišče akcije je v glavnem na občinskih komisijah za vzgojo in varnost v prometu, AMD, osnovnih, vajenskih in strokovnih šolah, vzgojno varstvenih ustanovah, krajevnih skupnostih in komisijah za prometno vzgojo v tovarnah.

Sole naj bi v začetku novega šolskega leta natančneje izvedle prometno vzgojo, in sicer po enotnem učnem načrtu. Na vseh tistih šolah, bi morali ustanoviti posebne komisije za prometno vzgojo. V času akcije naj bi v šolah uredili kolesarnice in pregledali kolesa, ker je visok odstotek koles tehnično nesposobnih za varno vožnjo. Prav tako naj bi v raznih šolah predvajali filme, ki bi vzgojno vplivali na mlade ljudi. Glavna na-

loga prosvetnih delavcev v šolah bi bila, pripraviti otroke na testiranje o znanju prometnih predpisov. Testiranje bo v novembru mesecu. Učenci naj bi pisali domače naloge na temo: »Pešec in kolesar v javnem prometu«. Najboljše naloge pa bi potem objavljali v raznih glasilih in lokalnih časopisih.

Občinska komisija bo razpisala tekmovanje pionirskih prometnih patrol v mesecu avgustu. — J. J.

prodaja

Prodajam seme rdeče detelje. Cebašek — Podreča 54, Smednik 3230

Prodajam NSU primo 150 ccm po generalni z novimi gumami in akumulatorji. Prosenc, Smartno 32 pri Cerkljah 3240

Prodajam moped na dve prestavi v dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku 3241

Prodajam fiat 750 zelo dobro ohranjen z 31.000 km. Naslov v oglasnem oddelku 3242

Prodajam moped za 45.000 din in nov gramofon ali za menjajam za diatonično harmoniko. Tenetiše 12, Golnik 3243

Prodajam fiat 600 D z prevoženimi 21.000 km. Naslov v oglasnem oddelku 3244

Prodajam dostavni avto VW s širokim kasonom v zelo dobrem stanju. Ogljed vsak dan v avtomobilni delavnici Franc Rozman, Kranj, Ljubljanska 5 3245

Prodajam več prašičkov po 6 tednov starih. Suha 14, Kranj 3246

Prodajam suhe borove plohe. Naslov v oglasnem oddelku 3247

Prodajam kompletna vrata primerna za kopalnico ali shrambo. Berce, Hafnerjeva 20, Kranj 3248

Prodajam dresiranega psa ovčjaka iz miličarske šole. Naslov v oglasnem oddelku 3249

Prodajam lahkega konja in gnojnično črpalko. Zapoge 17, Vodice 3250

Prodajam manjšo količino monta opeke. Rakovica 3, Zg Besnica 3251

Zelo ugodno prodajam klavir. Naslov v oglasnem oddelku 3252

Prodajam mlado kozo, Cegljenica 10, Naklo 3253

Prodajam čistokrvnega psa ovčjaka starega 10 mesecev. Kržišnik, Kokrški log 8, Kranj 3254

Prodajam rabljen šivalni stroj z dolgim čolnikom. Retnje 5, Križe 3255

Prodajam 3500 kg cementa, Visoko 52, Senčur 3256

Prodajam traktor in motorno kosilnico. Naslov v oglasnem oddelku 3257

Stojalo za kolesa ugodno prodajam. Trgovina Borovo Kranj 3258

artikli

Trgov. pomočnika sprejmemo takoj. Osebnostne in pisarne ponudbe poslati Trgovina Borovo Kranj 3262

Vajenca z dokončano osemletko sprejmemo takoj. V poštev pride iz področja občine Kranj. Trgovina Borovo Kranj 3263

Iščem žensko staro 30 — 40 let ji nudim vso oskrbo za pomoč dvakrat tedensko ostalo po dogovoru. Nasl. v oglasnem oddelku 3264

Soliden moški 32/165 želi družabnico za skupni dopust na morju v septembru. Zentel ni izključena. Ponudbe poslati pod »Skupno na morje« 3265

Od vodovodnega stolpa do Britofa sem izgubil aktovko z dvema zračnicama. Prosim proti nagradi vrniti Suha 14, Kranj 3266

Zdravstveni dom Kranj išče samsko sobo za medicinsko sestro v mestu ali bližnji okolici. Ponudbe pošljite na Zdravstveni dom Kranj — Kadrovski oddelk 3267

Gospodinsko pomočnico sprejme gostilna Benedik — Stražišče 3219

Osnovna šola Lucijan Seljak Kranj razpisuje delov. mesto **KURJAČA**,

ki bi opravljal tudi hišniške posle.

Prejemki po pravilniku o razdeljevanju osebnega dohodka. Stanovanja ni. Prvenstvo pri sprejemu imajo prosilci iz naselja Stražišče.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Delavski svet EE

»Žito«

Gorenjska —

Kranj

razpisuje prosto delov. mesto **administratorke**

SSI za skladišče

Lesce

Pogoj: znanje strojepisja in praksa v splošni administraciji.

Prednost imajo kandidatke s stanovanjem v Lescah. Osebnostni dohodek po Pravilniku o delitvi OD. Pisarne vloge dostaviti na »Žito« Lesce. Nastop službe takoj.

Krajevna skupnost Primskovo Kranj razpisuje prosto delovno mesto

TAJNIKA

za skrajšani delovni čas.

Zaželjeno je, da je zainteresiran več v vodenju finančnega meznega knjigovodstva in administracije.

Rok razpisa velja do zasedbe delovnega mesta.

Pisarne ponudbe pošljite na gornji naslov.

Krajevna skupnost Primskovo Kranj

Dne 26. 7. 1965 bo izključena iz prometa ročna telefonska centrala pri pošti Zgornje Jezersko in so naročniki vključeni v novo ATC na Jezerskem. Naročniki pošte Zg. Jezersko imajo naslednje telefonske številke:

Gostinsko podjetje Dom na Jezerskem	74507
Kmetijsko živilski kombinat — delovišče	74503
Meteorološka sinoptična postaja	74504
Postaja Ljudske milice	74502
Skupščina občine Kranj — krajevni urad	74508
Specialna bolnica za očno tuberkulozo	74501
Trgovsko podjetje »Živila« prodajalna 50	74513
Pošta Zg. Jezersko	74515
— telegraf	74516
Obmejna izpostava Zg. Jezersko	74517

PODJETJE ZA PTT PROMET KRAJN

Podjetje Konfekcija

»KROJ« Škofja Loka

razpisuje

prosto delovno mesto

ŠEFA predstavništva v Ljubljani.

Pogoji: 10 let prakse na vodilnem mestu v komercialni konfekciji.

S stanovanjem podjetje ne razpolaga.

Rok prijave: 15 dni po objavi razpisa.

Umrla je naša zlata mama, stara mama in teta

IVANA WEITHAUSER

rojena Slanovec

Pogreb bo s križišča na kranjsko pokopališče dne 22. 7. 1965 ob 16. uri.

Zalujoči: mož Jože, hčerke Marica in Julka, sin Vinko in Franc z družinami ter sin Jože

Z a h v a l a

Ob smrti naše drage mame, stare mame in tete

GRACAR ANTONIJE

se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo zdravniku dr. Zgajnarju za dolgotrajno zdravljenje, g. župniku ter sosedom za nesebično pomoč v njeni bolezni in vsem, ki so obdali s cvetjem njen grob.

Zalujoči: hčerke in sinovi z družinami

V sodelovanju z Idrijo

TD v Zeleznikih se že pripravljajo na letošnji »Čipkarski dan«, ki bo 29. avgusta v Zeleznikih. Čipkarice že zaključujejo svoja dela za razstavo.

Organizatorji so sklenili, da se bodo pred prireditvijo povezali z Idričani, ki bodo imeli svoj čipkarski dan nekaj tednov pred njimi in poizkušali na osnovi njihovih izkušenj izboljšati svojo že tradicionalno prireditev.

Zanimanje za železniške čipke je vsako leto večje. Tako imajo ponudbo, da bi razstavili svoja dela tudi v Portorožu, vendar se za datum razstave še niso sporazumeli.

V Zeleznikih sedaj proučujejo možnost, da bi ob čipkarskem dnevu odprli tudi muzej v »Plavčevi hiši«, v katerem bi bila razstavljen na maketa vigenca, fužina in plavž. V teh dneh že adaptirajo prostore.

Vpliv »čipkarskega dneva« na Zeleznike je zelo velik. To se pozna predvsem v vedno boljšem izgledu kraja, novo prepletkanih hišah, urejenih vrtovih itd. Zelezniki že sedaj žive v znamenju tega dneva.

Največ težav imajo s posojilom, ki ga potrebujejo za dobo enega meseca. Računajo, da bodo dobili podporo na Skladu za turizem skupščine občine Škofja Loka in delno tudi od Gorenjske turistične zveze. Veliko zaslug za izvedbo teh prireditev pripada tudi podjetju »Doms«, saj je tudi v letošnjem letu brezplačno priskrbelo čipkaricam potrebni material.

P. Colnar

Tabor pri Škofiji Loki

V četrtek, 8. julija so pri Škofiji Loki postavili svoj tabor taborniki iz Portoroža in Pirana. 62 mladih si je uredilo prijetno domovanje ob Sori na vznožju manjšega hribočka.

Tabornike smo presenetili pri jutranjem zboru. Najmlajši, devetletni fantek, je strumno stal ob svojem najstarejšem triindvajsetletnem tovarišu. Vsi so zadovoljni, vsak ima polne roke dela in veselje sije z njihovih lic.

»V začetku nas je motilo vreme. Sedaj je že bolje, vendar nas še vedno moti hladna voda. Navajeni smo morja,« nam je pripovedoval dežurni.

Mladi taborniki iz obeh obmorskih krajev si vsake počinice zažele gozdov. Letošnje taborjenje, ki bo trajalo do 29. julija, je že četrto v času obstoja njihove organizacije. Taborili so že v Kočevju, Bači pri Idriji in v Tolminu.

P. C.

kupim

Kupim suhe hrastove, hrustove ali češnjevke deske 50 in 30 mm. Ažman Karel, Savska c. 12, Kranj 3208

Kupim otroško posteljico. Naslov v oglasnem oddelku 3259

Kupim stare deske za betoniranje in punte ali močnejše rimelne ter monta opeko. Konjedič, Delavska c. 39, Kranj 3260

Kupim hišo na Bledu, Radovljici ali Kranju. Naslov pri Mežanu, Zabreznica 53, Zirovnica 3261

GLAS

Prirreditve za občinski praznik Varstvo otrok

Delna omejitev proračuna

Sredstva občinskega proračuna v Škofji Loki so bila za leto 1965 planirana v višini 1.157 milijonov din. Analiza dotoka in potrošnje proračunskih sredstev za prvo polletje pa je pokazala, da je bil dotok sredstev za dobrih 5 odstotkov pod predvideno realizacijo (44,9%).

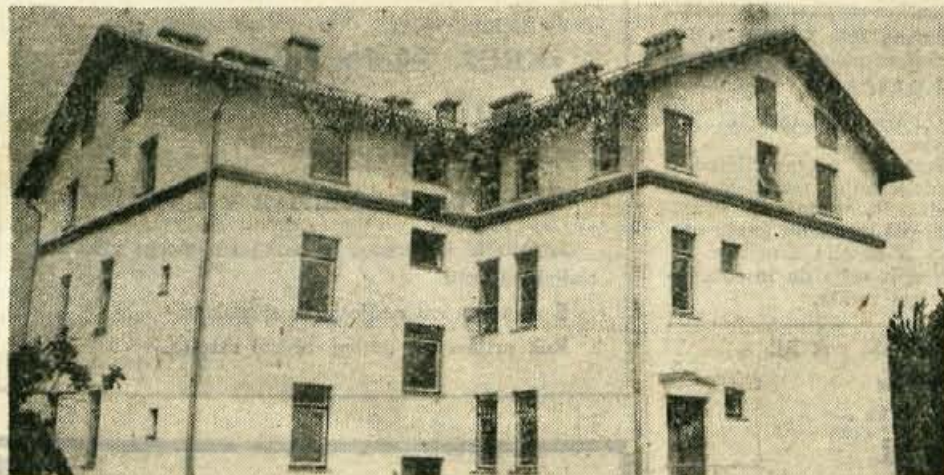
Vzroki za to so predvsem manjša realizacija (le 44%) prispevka iz osebnih dohodkov od delovnega razmerja v gospodarstvu in prav tako od delovnega razmerja izven gospodarstva (42,2%) ter komaj 40,7% realizacija dohodkov občinskega prometnega davka na maloprodajni promet. Dobrodo iz teh treh postavk pa predstavljajo približno 72 odstotkov celotnih proračunskih dohodkov. Predvidevajo, da bo prispevek iz osebnih dohodkov v drugi polovici leta večji, ker v tem času delovne organizacije izplačujejo običajno večje osebne dohodke. Če pa do tega ne bo prišlo, bo verjetno treba proračun nekoliko spremeniti, to pa bi potegnilo za seboj še vrsto drugih posledic. Dobrodo proračuna so bili v prvem polletju realizirani samo od osebnega dohodka iz kmetijstva in samostojne obrtne dejavnosti, od upravnih taks, od občinskega prometnega davka na alkoholne pijače in iz prispevka iz skupnega dohodka občanov.

Tudi realizacija izdatkov je bila manjša kar za 6 odstotkov od planirane (44%), vendar je bilo črpanje med posameznimi potrošniki proračunskih sredstev precej različno. V nekaterih postavkah je opaziti znatna odstopanja. Obveznosti iz prejšnjih let, komunalna dejavnost in proračunska rezerva so bile re-

alizirane več kot 50%, medtem ko je bila potrošnja prosvete in kulture, zdravstvene zaščite, krajevnih skupnosti in negospodarskih ter gospodarskih investicij znatno pod planskimi predvidevanji.

Občinska skupščina Škofja Loka je po podrobni analizi sprejela sklep, da se sredstva proračuna v prihodnjih mesecih lahko črpajo le do višine realiziranega dotoka, razen tega pa bodo potrošnje zaradi neenakomernega dotoka sredstev še omejili za 10 oziroma 5%.

Z. P.

Nesrečni lanski požar je prisilil Zabučane in tudi občinske organe v Kranju, da bo ta kraj lmel dokaj urejeno šolsko poslopje

Letošnje prirreditve ob priliki občinskega praznika v Kranju so združene tudi s praznovanjem Dneva vstaje in dvajsete obletnice osvoboditve. Zato se bodo prirreditve začele že 21. julija in bodo trajale do 1. avgusta.

Jutri, v sredo 21. julija, ob 18.30. uri bo promenadni koncert pihalnega orkestra pred avlo občinske skupščine v Kranju.

Od 24. do 26. julija bo prijateljsko srečanje v tenisu med ekipama Triglava in Eisenbahn Sportverein Bruck an der Mur.

28. julija ob 11. uri bo otvoritev avtomatske telefonske centrale. Nova centrala bo za Gorenjsko velikega pomena, ker bo z njeno otvoritvijo omogočeno znatno povečanje števila telefonskih priključkov.

30. julija ob 9. uri bodo v tovarni Standard odprli nov oddelek za proizvodnjo umetnega usnja, ob 10. uri pa bodo odprli XV. Gorenjski sejem.

31. julija bo ob 11. uri slav-

nostna seja občinske skupščine s kulturnim programom. Ob 17. uri pa bo prvenstvo Kranja v atletiki in pionirski četverboj v plavanju med ekipami Papirničarja, Ilirije, Celuloze in Triglava. Ob 18. uri bo v Zalogu otvoritev vodovoda za šenčursko in cerkljansko področje. Ob 18.30 uri pa bo promenadni koncert pihalnega orkestra pred avlo občinske skupščine.

1. avgusta bo ob 9. uri troboj strelskih reprezentanc Gorenjske, Furlanije in Koroške v Ljubljani. Ob 10. uri tek po ulicah Kranja in ob 11. uri slalom pri Češki koči.

Vreme

Vremenska napoved za danes in prihodnje dni:

Danes bo spremenljivo oblačno, vmes krajevne plohe in nevihte. Najnižje nočne temperature okoli 13 stopinj, najvišje dnevne od 20 do 25 stopinj. V prihodnjih dneh bo še naprej nestalno vreme s plohami in nevihtami.

V petek, 23. julija bo v Trziču seja občinske skupščine. Na dnevnem redu je zadeva odškodnin, ki naj jo vplačujejo kmetijske in druge organizacije za socialno in preživninsko varstvo kmetov, spremembe o upravnih taksah, o amortizaciji za samostojne obrtnike, o stanju kmetijstva v občini in poročilo o delu socialnega varstva te občine v letošnjem prvem polletju.

Občane bo verjetno najbolj zanimala rešitev otroškega varstva v Trziču. Med drugim so se organi skupščine resneje lotili reševanja težav tistih zaposlenih staršev, ki v sedanjih otroško varstvenih ustanovah nimajo komu zaupati otroka v popoldanskem času. Izdelali so predlog po katerem naj bi na gradu ustanovili še otroško varstveno ustanovo internatskega tipa za celodnevno varstvo in oskrbo otrok. Hkrati naj bi ta ustanova prevzela tudi pomoč za otroke motene v razvoju za posebno šolo. Kljub temu, da

GLAS

Izdaja in tiska CP - Gorenjski tisk - Kranj, Koroška cesta 8. Naslov uredništva: Kranj, Cesta Staneta Zagarja 27 in uprave: Kranj, Koroška cesta 8. Tekoči račun pri NB v Kranju 607-11-135. Telefoni: redakcija 28-35, 20-52, uprava in tiskarna 21-90, 24-75, 28-97. Naročnina: letno 1300, mesečno 110 dinarjev. Cena posameznih števil: sreda 20, sobota 30 din. Mali oglasi za naročnike 30, za nenaročnike 40 din beseda. Neplačanih oglasov ne objavljamo

Zasebne gradnje ne smemo zavirati

Najvažnejša vprašanja, pri katerih so se odborniki občinske skupščine Radovljica največ zadržali na minuli seji, sta bila predlog za določitev začetnega prispevka za urejanje mestnih zazidalnih zemljišč in poročilo komisije za družbeni nadzor o gospodarjenju v hotelu Park na Bledu.

Svet za urbanizem in komunalne zadeve je po večkratnih razpravah in na osnovi priporočil prejšnje seje izdelal predlog o tem, kako naj bi zaračunavali prosilec prispevek za uporabo mestnega zemljišča za stanovanjsko in drugo gradnjo. Splošno je znano, da stroški za ureditev gradbenega zemljišča s komunalnimi napravami presejajo zmogljivosti zasebnih prosilcev, saj znašajo po cenitvah za enodružinsko stanovanjsko hišo nekaj manj kot dva milijona in pol, za stanovanjski četvorček dva milijona 280 tisoč, za vrstno hišo milijon osemsto tisoč

dinarjev itd. To so številke, ki bi prestrašile slehernega graditelja, če bi moral, preden bi začel z gradnjo, poravnati tolikšen znesek. Skupščina občine pa se je že pred časom odločila, da ne bo dajala neurejenih zemljišč zasebnikom za gradnjo, to pa zaradi določenih razlogov, ki terjajo smotrno gradnjo in racionalno koriščenje mestnih zazidalnih območij, kot tudi zaradi strnjivosti in urejenosti vseh stanovanjskih okolišev. Vendar pa s takšnim načinom oddajanja ne bi s privatno gradnjo prišli nikamor ker bi jo povsem zavrl. Skupščina in njeni organi so iskali

kompromisno rešitev za pokrivanje stroškov pri komunalnem urejanju zazidalnih območij. Po najnovejšem predlogu se je odločila skupščina, da bi del stroškov pri gradnji vodovoda odpadlo na vodno skupnost, medtem ko bi občina iz lastnih virov in sredstev združenih preko gospodarskih organizacij financirala komunalna dela, vendar bi bil znesek za zasebne graditelje še vedno prevelik. Tako bo moral prosilec za gradnjo stanovanjske hiše, ležeče na posebni parceli, vplačati pol milijona gotovine, za stanovanje v dvoječku 400 tisoč, za atrijsko hišo 350 tisoč in za weekend hišo pol milijona.

Na predlog, ki je izdelan za stanovanjsko območje Predtrg Radovljica, so imeli odborniki nešteto pripomb. Menili so, da so vsote še

vedno previsoke. Vrsto kritičnih misli so izrekli zaradi zahteva, da veljajo ti zneski komunalnega prispevka za gradbene okoliše kot tudi za območja izven okolišev. Potemtakem bi moral plačati komunalni prispevek v tej višini tudi graditelj, ki postavlja hišo izven mestnega naseља, oddaljenega od komunikacijskih in drugih prednosti. Pri glasovanju se je pokazalo, da vsa stvar le ni dovolj razčiščena, niti dovolj dokumentirana. Zbor delovnih skupnosti predlaganega dokumenta namreč ni potrdil. Šele ko je komisija za usklajevanje sklepov predlagala kompromisne predloge, je bil sprejet predlog, ki ga je podal predsednik skupščine. Po tem predlogu bodo zasebni prosilci - graditelji - morali

vplačati pri izdaji gradbenega dovoljenja polovico zgoraj navednega zneska za določeno kategorijo gradnje, drugo polovico pa bi vplačali kasneje. Tako bi odpadlo na takojšnje obvezno plačilo za individualno hišo 250 tisoč, za stanovanje v dvoječku 200 tisoč, za vrstno hišo 175 tisoč in za weekend gradnjo 250 tisoč dinarjev.

O gospodarjenju v hotelu Park na Bledu so odborniki poslušali poročilo komisije za družbeni nadzor in ugotovitve službe družbenega knjigovodstva, ki sta pregledala poslovanje v tej gostinski delovni organizaciji. Ugotovljeno je bilo, da posluje hotel z veliko izgubo in so razmere skrajno nezadovoljive ter zahtevajo takojšnjo rešitev. Skupščina je razpravljala tudi o ukrepih, ki bi bili potrebni, da se stanje v podjetju spet normalizira. — J. B.